

patronatus, inde titulus probatur tamen secus est in Ecclesia regulari, prout est privatus de quo agitur, quia ultra dotari nem, & confirmationem requiritur expressa concessio, & privilegium Apostolicum in limine fundationis capite novus. s. ceterum, ubi gloss. & ibi Hostien. collatione secunda Anchar. numero decimo sexto, Abb. numero nono de iure patron. Anchar. in capite sacrosancti de electione numero tertio Lambert. de iure patronat. l. 2. p. 1. quæ quinta principali articulo primo, Pat. decisione 166. l. 1. & ratio est, nam cum prior eligi debeat per monachos, non convenit quod in electione huiusmodi, locus vna cum monachis interueniat. cap. Sacrosancto capite Messana. de electione, cum itaque in dicta Bulla Honorij, & infrascripta donationi, nulla fiat mentio reservationis iuris patronatus, non solum ex d. fundatione, & donatione, non oritur titulus iuris patronatus in limine fundationis, sed potius de iure libertatis d. prioratus, si de iure contrario constare videretur, Anchara. consil. 123. à numero 2. quod eadem iuris communi est conforme, quo in dubio beneficia presumuntur libera Archid. in cap. nullus. 16. quarto. sexta in cap. cum venerabilis in fin. de except. Abb. consil. 4. collat. 1. p. 1. consil. 76. in princ. & 106. l. 2. & ius patronatus in tantum edictum est, ut illius non cadat presumpcio, nisi in quantum expressum reperitur, Archid. in cap. decernimus 16. q. 7. Decim consil. 17. in princ. Nec prorsus refragatur resolutio in hac causa vlt. loco facta, quia illa fuit cum presupposita, quod non versaretur in casu Concilij, respectu presumptionis, usurpationis, quod quidem presuppositum fuit, tunc discussum non firmatum, ex quo specialiter ab eodem Concilio. Sed cum ex dubio, per sanctissimum transmissio facultas discutiendi de veritate presupposita data sit, Domini dixerunt, quod dicta presupposita non subsistat, sed quod versetur in casu concilij loquens de presumpcioe vni patroni. Et enim cum agatur de pretensio iure patronatus dominus de Sabelis, qui fuerunt & sunt potentes, prout notissimum est, & iurisdictionem perpetuam habent in civitate Albanen. & eius territorio, in quo situs est prioratus, necessum est dicimus, illos comprehendere dict. decreto Concilij prout etiam censuit Congreg. concilij, barones, & alios iurisdictionem perpetuam habentes, comprehendit, ut ex fide per illustrissimum & Reverendissimum Dom. Cardinalem Carrasum subscripta apparet, & alias Rota coram illustrissimo Cardin. Aldobrand. in vna Sabinen. beneficiorum idem de familia dominorum Vrsinis conclusit, quo fit, ut probatio iuris patronatus, debeat esse talis, qualem requirit dict. decretum Concilij, ut scilicet ultra probationem numeralis presentationes continuata non minori spatio 50. annorum que omnes forte sint effectum ex authenticis scripturis probentur, quia quidem species probationis est data pro forma, ut ostendunt illa verba decreti, nec aliter, de quorum natura est firmam inducere. V. post Bartol. & alios Decim consil. 518. numero vndecimo, Rota. consilio 92. libro 3. Sotanus Iamur consil. 46. numero 27. libro quarto, ita quod adimpleri non potest per equipollens, & quatenus possit, satis est quod probatio fama facta per testes dominorum de Sabelis, non equipollat probationis requisita à dict. decreto, quod noluit presentationes per testes, sed per scripturas authenticas comprobari. Nec placuit dominis quod dicebatur, decretum presumptions usurpationis cessare, ex quo habemus etiam probationem fundationis, & donationis, Quia respiciendum est procedere in beneficio seculari, in quo ex sola fundatione & donatione ius patronatus acquiritur, secus vero in regulari, in quo ut dictum est, ex sola fundatione, & de-

terminatur, ut in no. potest ac 3. vii. sed requiritur expressa, & specialis concessio Apostolica, in limine fundationis & donationis, Præterea animadvertendum est, in illa resolutione vltima circumscripta fuisse exceptiones oppositas contra dictos testes dominorum de Sabelis, ac etiam iura Illustrissimorum & Reverendissimorum D. Cardinalis Gesualdi, & Bullam Honorij IV. quæ tunc temporis non fuerat in actis producta, quæ omnia in præsentibus dispositione præsupponuntur, ex quibus adducta pro dominis de Sabelis videntur fabulata, nam cum hodie habeamus instrumentum donationis, & Bullam confirmationis, dictæ Honorij fundationis, in qua nulla adeest reservatio iuris patronatus, prioratus remansit liberta quod etiam si ad iuramentum privilegiorum post donationem, & fundationem fuisse dominis de Sabelis concessam, illud dicendum sit nec gratiosum. Patens decis. 159. libro secundo, quod non secus est per decretum Concilij revocatum, atque, illud quod absque fundatione, & donatione, potuit per Papam laico concedi, iuxta tradita per Lambert. libro secundo parte 1. quæstione 5. art. 1. numero duodecimo, & hoc tanto magis, ex quo apparet Honorium fundator non nunquam habuisse intentionem reservandi dicti ius patronatus, nam in proemio d. instrumenti narrando causas, ob quas ius ius ad fundat. & dotari prioratum, dixit id facere pro elemosina in vita retributionis æternæ, & pro redemptione peccatorum suorum parentum, & consanguineorum, quod etiam ad pontificatum postea assumptum in Bulla confirmationis, dicti fundationis, & donationis repetit, ex quo colligitur, quod Honorius non habuit animum nec intentionem acquirendi ius patron. sui, ut per Creden. deci. 13. in fin. aut saltem in versibus sit quod si d. ius patronatus sibi retinisset, de eo mentionem non fecisset, quod autem lege est à versibus, imaginem facticis habet, Bald. in l. numer. 16. C. de fecus fugit. quoniam, cum in Bulla confirmationis idem Honorius narrat quædam specialia ordinationes in fundatione, & donatione factas, subiecti se alij alubria, & honesta adiecit, prout in instrumentis desuper confectis, continetur, quæ cum idem Honorius, de omnibus ordinatis se referat ad instrumentum debemus stare instrumento relato, Castren. consilio 81. columna tertia, versiculo & si dicatur libro secundo, Afflic. decisione 107. numero quinto, Decim consil. 6. numero 6. in quo, nulla iuris patronatus facta fuit mentio, nec dicitur quod dicti instrumentum non continet fundationem, sed solum donationem, & quod propterea potuit fieri, quod in alio instrumento continens fundationem tale ius patronatus reservatum fuerit, qui cum fundatio tempore Martini successerit, & in regestis Martini de huiusmodi instrumento nihil appareat, nisi debeat, & alios libros Martini præter deprebros in Bibliotheca Vaticana existit, in quibus hoc privilegium potius describit, per diligentias in predictis regestis Bibliotheca Vaticane factas, remouetur presumptio existentie talis instrumenti, iuxta tradita per Cassad. post alios decil. 5. & 8. super regulis, non secus ac dicti solent, quod per inspectionem actorum, ut omne quod in actis scriptum non reperitur, presumitur non actum Bald. in l. fin. contra numero tertio. Cod. de appellatione & consil. 113. numero septimo libro primo, quod coadiunatur ex eo, quod à tempore fundationis dicti prioratus, quod fuit de anno 1482. usque ad annum 1493. quo idem prioratus pervenit ad manus Ioannis Baptistæ Cardinalis de Sabelis, nunquam extitisse ostenditur aliquam presentationem auctoritatem patronorum, quod postquam clarum est, Alexander Papam VI. in quadam Bulla sub dat. 1492. referre prioratum huiusmodi de veteri auct. temporibus fore sem-

semper commendatum fuisse, prout ipsi ostendunt, quod in numeris esset, illius per longa tempora in commendam obtinuerit, & tandem ad Apostolatum apicem assumptus, prout agi dicit Cardinalis Ioanni Baptiste de Sabelis in commendam dederat, prout tunc dicebatur, ex quibus facile tollitur quod dicebatur, dict. Cardinalem de Sabelis de anno 1493. prioratum resignasse in favorem Antimo de Sabelis, & successisse Antimum eundem prioratum de anno 1499. remansisse ad commendam Francisci de Sabelis, enuntiatum in vtriusque gratia prioratus esse iuris patronatus dominorum de Sabelis, cum elapsa cum modo dictorum patronorum expressus accedat assensus, non præterquam quod enuntiatum proveniat ab ipsius dominis de Sabelis, qui ius patronatus præterebant, & sic à per se suspensus Archid. deci. 6. ad fin. de iure patron. Patens 149. numero 2. lib. 3. non constat de consensu præfatis in dictis resignationibus, neque de illorum effectu, neque quod magis est, de collatione, cum dicta licet re-nuntiationes, sint mandata de providendo & non proprio, & ideo dicta enuntiatum non probant. Peregrinus decisione 167. in vna Bononiensi libro 3. Patens decisione 136 libro 3. Quamvis autem effectum præsumi solet propter suam provisionem per vltimum iuxta consilium Oldrad. 229. & alios allegatos, nihilominus contrarium procedit in provisione resignationis, prout fuit dictum in vna Tarvisina plebis de Medulo coram bonem. Episcopo Laurentio 26. Februarii 1585. ultra quod mandata de providendo, sequuntur de consensu expresso, & non presumpto. Et supposito quod dict. resignationes factæ forent, si effectum, tamen non concluditur necessariam, in patronatus huiusmodi concessio ex privilegio in limine fundationis concessio, quoniam potest intelligi de privilegio iuris patronatus, ex privilegio post fundationem, & donationem obtento, quod ex auct. assensum est decreto concilij sui abbreviatum, & nihilominus huiusmodi presentationes continent tantummodo tempore decem annorum, per quod decreto Concilij, non est satisfactum, præsertim cum paulo post, de anno 1503. Alexander. 6. dict. prioratum nulla facta mentio iuris patronatus, tanquam liberum Cardinali Sancta Ecclesia contulerit, & postea Julius 2. ut liberum Capelle Iulian. in Basilica Sancta Petri existeret, ac successit Leo 10. de anno 1518. dissoluta huiusmodi vni eundem prioratum, etiam uti liberum nomen Episcopalis Albanen. de novo vni, nam ex his probatur status libertatis, Patens decis. 179. lib. 2. neque curandum est, quod gratia perinde valere, obtenta à Cardinali Sancti Ecclesia super dict. prioratu habeat clausulam derogatoriam iuris patronatus, pro eadvice tantum, quia cum derogatio iuris patronatus conditionaliter sit posita, quatenus de illo existat, nihil potest esse, vulg. l. si quis sub conditione, dandum decem. ff. de conditionibus institutionum, minus repugnat fundamentum factum in Bulla Leonis X. quia ut considerabatur dominus, illa non continetur fuisse in vni dict. privilegij, tum quia in nonnullis eorum iam exprimitur, tam etiam quia facte leguntur coram Archiepiscopo Albanen. & per eundem iuxta dict. Bullam formam institutionis factæ, utque ideo venimus illi ascribendum, l. secunda, Cod. de acquirend. posses. l. cum quædam mulier, de rei vindicatione. Aymon consilio octavo secundo tertio, numero tertio, præsertim cum talis forma non correspondat

fundationi, in qua interuenit consensus Episcopi, & ad quem propterea institutio pervenisset. Quare cum dict. privilegium Leonis, fuerit per Concilium sublatum, omnia possessio subiecta, non possunt domini de Sabelis dictis presentationibus unari, illius autem deficientibus, sumus in claris, quod concilij decreto non est satisfactum, ex quo testes de fama privilegij deponentes, non sufficiunt, Præterquam enim quod probata fama præsumpta est, Cassad. decisione secunda de probatio. & tedit fortiori probationi. Patens decisione 436. libro secundo, testes multas exceptiones patitur, de quibus per informantes pro Illustrissimo & Reverendissimo Domino Cardinali Gesualdo vnde conclusum fuit, non constare de iure patris dominorum de Sabelis. Et d. decis. Sabinen. iuris patronat. 167. Ocobris 1594. sic habet. Fuit resolutum, non constare de iure patronatus ad effectum, de quo agitur, sed cum agatur de iure patronatus familiae potentes, & illustrissimum dominorum de Sabelis, idem propter iorem usurpationis probari debet titulus vel memorialis, simul cum presentationibus continuatis spatio 50. annorum que sortita sint effectum, & de eis constat per scripturas authenticas, iuxta formam præscriptam à Concilio Tridentino, sessione vigesima quarta cap. nono, ut alias fuit resolutum in causa Savinen. iuris patronatus coram sanctissimo D. nostro, & in illa Tridentini iuris patronatus 13. Junij 1572. coram Illustrissimo Cardinali Lancelotto, & in illa Albanen. Prioratus. 26. Novembris 1589. coram Reverendissimo Patre Domino Orano, verum de titulo hic non constat, immemorialis autem ipsa non probatur, nam primi testes in sum. numero 10. & sequentibus, ad numerum decimum quintum, non deponunt de auditu a maioribus, & senioribus, illos spectandos, nec dicitur, quod idem illi audierunt à suis maioribus, minus dicunt, quod non extet memoria in contrarium, prout testes deponere debent ad effectum probandi immemorialis, glossa in capitulo. de prescript. in 6. & de commun. Conarradus in cap. possessor. part. 2. §. numero septimo de reguliuris lib. 6. quam opinionem Rota in d. similibus observare consentit, ut habetur in decisione dnerforum 18. num. §. libro 1. nec super reliquis testibus in hoc iudicio exarantur, de quibus in sum. num. 17. & seq. potest fieri aliquod fundamentum, licet deponant de auditu, publica voce & fama, & ratione, quia non concludunt de visu 40. annor. ut requiritur in probatione immemorialis, & licet secundo testis iuxta 22. dicat cognovisse Andream de Galesa, & postea Iulium de Tarano à quadraginta annis circa, tamen non concludit tempore continuo quatuordecim annorum, cum non dicat & curat, ut sepe resolutum fuit in Rota per doctrinam Bartol. in l. Celsus numero vigesimo tertio ff. de vlti. cap. nec ex eo quod sextus testis iuxta 18. dicat, se vidisse et Res. Rectores, quorum primus vocatur Andreas de Galesa subdenti, ille quale hebbe deto beneficio da quadraginta anni fa in circa, post testis quod probet, ex quo non deponit de visu per quadraginta annos, ut requiritur, ultra quod dictio illa, in circa, potest importare minus tempus, & in omnem eventum ipsam depositionem reddidit dubiam, & incertam, Bartrium in capitulo vltimo de desponsatione impub. cum aliis, per Celsum Hugo. consilio sexagesimo quinto, numero nono, & tollitur quædam difficultas, ex quo testes deponunt, de quibus primus, quem videntur, fuit Andreas de Galesa, & tamen constat, quod iste Andreas fuit duntaxat presentatus ad beneficium, de quo agitur, de anno millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, quo fit, ut impossibile sit depositionem ditorum testium

de visu posse verificari per tempus continuum quadraginta annorum prout requiritur, præterea presentationes continuas per spatium quinquaginta annorum, ut requiritur concilium non adfuit, minus probatur effectus earum per scripturas authenticas, ut ex eodem Concilio requiritur pro forma, ut alias dictum fuit in dicto casu Sabinen. Trident. & Albanen. prioratus, quæ bene applicentur casu isto.

In eadem causa sexto Martij millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, coram f. Domino Penna domini resoluerunt, non esse recedendum à resolutis, non obstantibus duobus mandatis de providendo de an. 1505 in quibus impetrantes narabant ius patronatus, &c. & aliis actis productis.

Et similiter in vniuersitatibus, etiam f. paruis, plenior & exactior probatio iuris patronatus requiritur, iuxta decretum Concilij dicti, versum his vero, quia illa dictio, plerumque, non stat restrictiue; ita fuit resolutum in causa foro Sempronien. parochialis 4. Februar. 1594 coram Domino Mantica, in qua fuit dictum, S. Congregationem Concilij resoluiffe, illud habere locum in vniuersitate parochianorum, & in vna Illerden. Beneficij coram Domino Penna 11. Martij 1596 fuit resolutum, Concilium Trident. an probandum iure patronatus habere locum in quacunque vniuersitate, quæ uicinis minima, quia esse in ea usurpatio præsumitur, &c. Mart. Anton. Genuen. dicit. cap. decimo sexto, numero sexto, & posthæc González dicit. gloss. 18. qui numero 69 aut secus esse si non tota vniuersitas, sed certa pars illius præterderet ius patronatus, ut S. Congregatio nouissime declarauit, & a numero 70 ait, quod noscitur legitimi testes personæ vniuersitatis, nec subditi dominorum ad probandum ius patronatus ipsius vniuersitatis, vel domini. Flam. Paris. quæstio 28 de conside. numero 252. & quod fuit resolutum in foro Sempronien. parochialis decimo quinto Decembr. 1593. coram Domino Pamphilio, & videtur esse de mente Concilij, quicquid dicat author praxis Archiepiscopalis Neapolitanæ, c. 63.

103 Sed offert se hic difficultas, f. An in personis potentibus, vel vniuersitatibus in quibus vt immemorialis suffragetur ultra illam, quæ ante sufficiebat, vt per Puteum de. 205. lib. 1. & Achill. 4. de iure patron. seu 317. presentationes etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum fortitæ sint, authenticis scripturis probari debent ex d. decreto, effectiuo illarum probari etiam debeat per authenticas scripturas, an vero possit etiam aliter probari. Et quidem in d. dec. Sabinen. supra adducta nu. 100. in fi. dicitur, effectuationem earum, per scripturas authenticas probari debere, vt ex eodem Concilio requiritur & pro forma, & videtur tenere Zerola d. 9. 3. & clare González, sup. n. 84.

105 Sed reuera ex d. decreto Concilij in illis verbis, f. presentationes, &c. quæ omnes effectum fortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Non colligitur necessario effectuationem presentationum per authenticas scripturas probandam, sed solum ipsas presentationes, quæ dicitur nimis difficile; cum effectiuo non solum consistat in institutione, sed etiam in acquisitione possessionis vt supra dictum est, cap. 5. numero 7.

106 Vnde hæc pars videtur f. probabilior maxime quoad possessionem, quam videtur 1. par. dicitur de. 25. 545. quæ loquitur in personis, in quibus cadit præ-

sumptio usurpationis, & num. 2. dicit, effectuationem presentationum, satis constare, ex quo per obitum presentatorum & institutorum, facta fuerant aliz successiue presentationes iuxta c. f. Oldrad. 126 sequitur González supra num. 87. de quo d. 5. n. 105.

Er hanc decisionem refert Flam. Paris. f. de conside. 9. 28. numero 260. vbi dicit, quod ad probandum ius patronatus, etiam in persona, in qua cadit præsumptio usurpationis, sufficiunt presentationes 150. annorum, continuatæ, & fortitæ effectum, ac probatæ authenticis scripturis, quia ex scripturis huiusmodi satis censetur probata immemorialis requiritur à Concilio, vt fuit resolutum in d. Casaraugustana ea. de anno 1573. vbi in qua cadit p. sumptio usurpationis, fuit pronuntiatum constare de immemoriali ex presentationibus 130. annorum, facit de. 4. Achill. de iure patron. vbi dicitur 209 lib. 1. Nam consuetudo immemorialis probatur etiam per scripturas, Angel. per illum text. in l. venet. ff. de i. c. de iudic. lmo. la. 6. folio 94. numero 7. Oldrad. conside. 243. Ayn. de antiquis. 4. par. 2. ver. materia, in n. 4. Bald. l. 1. Cad Trebell. num. 5. Decius. conside. in n. 9. Curtius Ian. consilio 106. numero 5. in fin. Crauetta. conside. 139. numero 9. ita Flam. ibi.

Et quod in proposito iuris patronatus f. immemorialis probatur ex scripturis apparet etiam ex d. dec. Comen. & Romana supra adductis num. 94. & 96. & ex declaratione adducta numero 92. & ex dec. Rotæ 717. lib. 3. par. 3. dicitur foran. Et dato huiusmodi memorialis f. Illustrissimi & Reuerendissimi domini dicitur, an ius patronatus competens alicui baroni, qui de presentia reperitur in quasi possessione presentandi, sufficiens probetur ex pluribus presentationibus continuatis ab an. 1476. quæ fuerunt fortitæ effectum, iuxta vt presentatus, & presentati debeant institui, etiam quod immemorialis alius quam per scripturas non probatur, die 28. Martij 1593. Illustrissimus Cardinal. Matheus, præfatus S. Congregationis Concilij, censuit in hæc verba, arbitror ex pluribus presentationibus continuatis, excedentibus memoriam hominum, quæ omnes fortitæ fuerunt effectum, probari immemorialem.

110 Quæ sententia in proposito videtur f. vera, & admittenda, ex natura rei, & subiecta materia iuris patronatus, in quo cum per presentationes successiue exerceretur, immemorialis recte probatur per presentationes effectiuas, authenticis scripturis probatas, per spatium 100. annorum, sicut etiam probatur per presentationes effectiuas, testibus probatas, per spatium 60. annorum, iuxta dict. declarationem adductam d. num. 92. & Flam. ibi citatum. Et id videtur yelle illa verba Concilij d. c. 9. siue etiam ex multiplicatis presentationibus, per antiquissimum temporis spatium, qui hominum memoriam excedat. Quæ verba censuit Congreg. iure, die quarto Febr. 1581. intelligenda esse, prout de iure, quamuis alias veritas sit, immemorialem non probare per instrumenta. Ioann. Andr. in cap. 1. f. de prescrip. in 6. & ibi Domin. num. 10. & Francus 15. Alexand. conside. 16. numero 17. lib. 2. Bald. de prescrip. l. par. 3. par. 3. quæstio. 6. numero 25. Rota in Burgen. decimarum de Escalante 5. Iunij 1591. coram Domino Orano supra relata 1. par. cap. 2. numero 44. & in Veronen. iurisdictionis 18. Martij 1596. coram Domino Pamphilio de qua sup. 3. par. cap. 2. numero 195. vbi dicitur, quod quantum pars nititur priuilegiis, & scripturis, notissimum est, per eas non probari immemorialem, &c. & in Tullen. iurisdictionis 22. Martij 1596. coram

podem

eadem D. Pamphilio, vbi fuit resolutum, immemorialem non probari per scripturas, cum sit negatiua absolutiua super quæ infra dicitur nec confici, nec rogari potest, &c. Rotam non seruare eam opinionem, quod centuaria dicitur immemorialis, quæ non pendet à tempore, sed ab eo quod memoria in contrarium non excitat, vt alias dictum fuit in Salamantina iurisdictionis 22. Aprilis 1580. coram D. Seraphino, & tradit. Cardin. in c. si diligenti, circa fin. vbi Felin. in fi. verbis de præscrip. Contrariam reg. possessioni. 2. part. 9. 3. numero 6. late Molina de primog. lib. 2. cap. 6. numero qua dragesimo quinto &c.

112 Quod etiam fuit dictum in causa Burgen. quinquagesimo 8. Martij 1599. coram D. Lita & 15. Maij 1600. coram Domino meo Corduba, vbi fuit declaratum, id procedere, cum scripturæ & instrumenta confecta super ipsi actibus possessionis adducuntur ad probandam ipsam immemorialem, quod tunc eam non probant, secus vero cum pro probatione illius adducuntur scripturæ & instrumenta, quibus enumeratur immemorialis seu quæ eam canonice aut approbat, & de ea attestantur, quia tunc eam probant. Tum quia scripturæ, & instrumenta, probant quod cantant, tum quia per enumeratas antiquas probatur ipsa immemorialis, Putena decisi. 209. libro 2. Verallus decisionis 103. parte 3. numero secundo vt fuit etiam resolutum in vna Burgen. iurisdictionis Sancti Ioannis vigesimo Decemb. 1596.

113 Rursum offert se difficultas, f. An requiratur pro forma, quod in personis seu communitatibus, in quibus usurpatio præsumitur, presentationes continuatæ non minori quam 50. annorum spatio probentur per scripturas authenticas ita quod adimpleri non possit per acquipollens, nec vilo casu probari possint per testes. Et quidem certum est, d. probationem per scripturas requiri pro forma, vt ostendunt illa verba Concilij nec aliter, quæ inducunt formam, vt ex aliis tenet in terminis Rota decisionis 199. numero 3. & 4. par. 21. dicitur foran. & in illa Albanen. prioratus supra adducta num. 99. & censuit S. Congregatio Concilij in declaratione 6. v. 7. infra adductis sub numero 141. & sic non potest adimpleri per acquipollens. Felin. in cap. cum dilecta, de rescrip. numero 10. & 11. ampliatum in Decius consilio 112. numero 3. Boerius de off. 1. in n. 44. Segura in l. vnum ex familia, §. sed si fundum, ff. de legat. 2. numero 14. & ibi add. Did. Perez, Tellus Fernandez in l. 17. Tauri numero 68. & in l. 22. numero 6. Molina de Hispanorū primogenio libro 2. c. 8. numero 13. & Acebedo in l. 6. tit. 6. libro 5. recopilationis vnum. 11. cum aliis, & in terminis Rota in d. Albanen. prioratus, & nouissime tradit González dicit. glossa 18. a numero 75. qui num. 79. adducit dictam sextam declarationem S. Congregationis, & subdit nullatenus sufficere, si per testes probarentur d. presentationes deficientibus scripturis, vt fuit in terminis resolutum in Rota in vna nullius Archiepiscopatus 2. Maij 1588. coram Illustrissimo Pamphilio, & in alio foro Sempronien. seu nullius 19. Decemb. 1593. & d. decisi. 199. numero quarto vbi ratione assignat, quia Concilium de testibus omnino nõ confidit quando agitur de iure patronatus harum personarum, & vniuersitatum, & propterea non sibi satis fieret, & vniuersitatum, & presentationes probarentur per testes, seu acquipollens, & non per scripturas, sed vltimo vtrunque probationem testium & scripturarum, quod fuit etiam inquit nouissime decisis in vna Sorana Beneficij, vigesimo octauo Apr. 1603. coram Illustrissimo Pamphilio, ex quib.

114 dubitat ipse González, de veritate opinionis modernæ authoris praxis Archiepiscopalis, c. 65. num. 2. diu tenet, quod si per testes probaretur esse perditas scripturas, & deponeret de tenore illarum, in quibus continebantur, continuatæ presentationes, tunc satisficeret menti Concilij per text. in cap. cum olim essentus, de priuileg. quoniam tempore inquit González, quod Concilium non confidit de testibus, consequenter etiam remanet exclusi ista probatio. Nam aliter de facili eluderetur dispositio d. Concilij, quod etiam inquit, sensit Rota in Sabinen. iuris patronatus 15. Nouemb. 1581. coram sanctissimo Clemente VIII. & in dicta causa foro Sempronien. seu nullius. Sed quicquid González dicat, vera mihi videtur opinio d. authoris. Nam etiam in actu exigente scripturam pro forma, & ad eius probationem, & vbi scriptura est de substantia probationis, admittitur probatio per testes deponentes de tenore, & amissione scripturæ, vt in d. cap. cum olim, & in capitulo de re iudic. c. in l. et illi, C. de testib. vbi Bald. & Salic. l. emancipatione, vbi Pau. Cod. de fidei instrum. §. ad num. 12. post Alex. in l. 2. C. de honorum possess. Felin. in dicit. cap. §. ad num. 2. Ripa in l. si certum petatur à num. 81. Mascard. de probatio. conside. 416. numero 11. & conside. 809. a numero 3. & 845. numero 24. Alu. Valac. de iure emphit. q. 7. numero trigessimocitauo. Palac. Rub. id dicit. conside. §. secunda l. auri n. 7. & 9. & ibi Castill. num. 2. Ant. Gom. num. 28. & in l. 4. n. 2. Matienço in d. l. 6. n. 6. lib. 5. gloss. 2. nu. vlt. & ibi Angelo gloss. 3. numero 5. & Burgos de Paz Iunior. q. 4. a numero 26. qui de requisitis ad istam probationem videndi sunt. Et facit d. declaratio 7. S. Congregatio quæ ait, quod probatio per testes regulariter excluditur, inués in aliquo speciali casu posse admitti.

115 Et ius patronatus quomodo probetur vide per Mascard. d. conside. l. 659. & late Flam. Paris. d. g. 28. de de conside. ex num. 105. & Mar. Ant. Genuen. d. c. 16. & an probetur confessione, vide infra vlt. par. cap. 2. a n. 175.

116 Quinto, notandum est ius patronatus f. ex priuilegio, reuocatum esse per Concilium d. c. 9. vers. vlt. qui, super quo declaratio S. Congregationis, quæ sic ait, ex hoc versiculo dubitauerunt, an patronatus ex priuilegio, ceteri debeant sublati. Et Congregatio die 14. Decemb. 1581. & 1586. censuit esse ablatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione, vel dotacione. Et in vna Comen. iuris patronatus 8. Iun. 1601. coram D. Seraphino fuit resolutum, ius patronatus ex priuilegio, esse reuocatum per Concilium l. c. 25. cap. 9. in totum etiam cum quasi possessione vide sententia, vt fuit etiam resolutum in vna Castellana Beneficij 4. Iunij 1578. coram D. Bubala, & in vna Valentina capellanata, coram D. Blancheto, & in Auximaniensis par. 2. Maij 1595. coram D. Corduba, & in Albanen. iuris par. 26. Nou. 1598. coram D. Orano, & dispositionem c. consule, de iur. patr. non procedere, vbi aperte censuit de non iure in proprietate, &c.

117 Quod procedit, etiam in priuilegio f. habeatur ius patronatus competere, non solum ex priuilegio, sed ex vera & reali fundacione & dotacione. Nam non ideo definit esse ex priuilegio, cum illa qualitas insit in priuilegio, & ita resoluti Rota in causa Placentina parochialis de Mirabel 19. & vltima Ianuar. 1594. coram D. Orano, vt in sequenti decisionem. In vna Placentina parochialis loci de Marabel fuerat 19. Ianuar. resolutum, consuevit de iure patronatus parochialis ex priuilegio, ideoque per Concilium Tridentinum

causari reuocatum. Vt enim quia Et. anc. H. d. l. g. ab il-
lustrissimo D. Marcone de Mirabel ad eam presen-
tatum, huiusmodi resolutioni non acquiescebat, uerum
propterea dabitur super eisdem, & dicitur inuicem se
terunt in decisis, quia eam Concilium cap. 9. sessione 25.
dilatant, ut titulus iuris patronatus sui ex fundatione,
vel donatione, & reliquis patronatibus seu facultatibus, &
privilegiis concessis in ius patronatus, quam alio
quocumque iure nominandi, eligendi, presentandi, excep-
tis casibus ibidem nominatis, in totum prorsus abroga-
tis, necessarium est fateatur ius patronatus, de quo agitur,
ex quo non est comprehensum inter casus excepta-
tos, sed ex privilegio Pij IV. fuit concessum, per Concilium
fuisse sublatum. Neque uero ad rem pertinet, quod in
privilegio habeatur ius patronatus competere non solum
ex privilegio, sed ex uera & reali fundatione, & dotatione,
nam idem minus dicitur ex privilegio, cum illa qua-
litas, quod non dicitur ex privilegio, sed ex fundatione,
in ius privilegio, hinc enim videmus patronatus huius-
modi, non obstante hac clausula, passim dici ex privile-
gio, licet habeant aliquid plus pro arrotina, quam patro-
natus, in simplicis privilegio Mohed. decisione 11. de iure
patronatus. Putens 322. libro 1. & 308. libro 3. ita
tamen ut tante non sint potentia, quod per hoc a Con-
cilio praesententur, maxime quia Concilium loquitur per
verba importanter ueritatem, dum uult, quod titulus sit
ex fundatione, & dotatione, unde impossibile est, quod
porrigatur ad patronatus, qui sunt tales per fictionem. l. 1.
§. h. uerba; ubi Bar. ff. de negotiis gestis. leg. in bello. §. facta. ff. de captiuis. Bartol. si is qui pro em-
ptore numero 33. & ibi Ias. num. 110. cum seq. ff. de
vluca. ut in simili receptum est, puta, si Papa per suam
constitutionem decernat notarios non participantes esse
veros, & non fideles facultates, nam non ideo minus di-
cuntur fideles per privilegium, non uero, ut in terminis
decidit Castrensis. consil. 340. col. 1. uerfic. nunc ergo di-
cendum vol. 1. quia cum in eis cesset commensalitas,
non possunt esse secundum ueritatem commensales, sed
secundum fictionem. Commensalitas enim consistit factio
scilicet in uis, & exercitio, ut concludit Anchar. con-
silio 348 numero 2. per text. in cap. fin. de uerb. signifi-
cat. lib. 6. ubi princeps ueritatem mutare non potest, licet
possit contra ueritatem fingere, non obstant clausula re-
seruatae privilegio derogatorie futuris constitutionibus, quia
non porrigitur ad constitutiones conciliares, nisi no-
minatum earum mentio facta fuerit. Oldrad. consil. 216.
num. 1. Calderic. consilio 11. de priuileg. Archidiacon.
cap. 1. num. 2. de consuet. libro 6. Barb. consil. 73. num-
ero 6. volumin. 3. non obstant, quod Concilium, dicit
cap. 9. §. similiter. mandat reuendere patronatus acquisi-
tos a 40. annis ante Concilium, prout fuit istud reu-
sum, & approbatum ab ordinario per sententiam, quia
sententia fuit lata a Vicario, qui sicut non habebat facul-
tatem concedendi ius patronatus, ita nec potuit illud ap-
probare, praesertim cum deceptus sit exprimito in sen-
tentia ius patronatus acquiri non secus ex reparatione,
atque ex fundatione, nec enim ex reparatione acquiri-
tur ius patronatus nisi interueniat consensus Ordinarii,
de quo hic non consistat, neque potest praesumptio uide-
re, cum deficiat lapsus temporis requisitus ad hoc praesum-
endum, nec datur concessioem Pij IV. factam fuisse
eius causa, nam in privilegio uerbum nullum de re-
paratione, unde insuper maior iustitia dicit sententia,
quae declarat ius patronatus pertinere ad dicit, Mar-
conem sequendo tenore litterarum Apostolicarum &
Concilij, cum nec in litteris, nec in Concilio quicquam de
eo disponatur, ut autem etiam ex reedificatione ius pa-
tronatus acquirere, & potest probare, quod reedificatio

etiam necessarium quod Ecclesia esse omnino diruta, &
nona uere consecratione, glossa cap. quoniam uerb.
fundationes, de iure patronat. & ibi Abb. numero 11.
Rochus uerb. co. l. i. quae quae 8. numero 12.
Lambert. 1. parte. l. libro 3. articulo 6. quaestione prin-
cipali numero 11. prout in quae ex dotacione de nouo fa-
cta praetendit acquirere ius patronatus, debet dotem
Beneficij redactam fuisse de iure, & Rochus uerb.
dotatur quaestio. 6. alias quae Ecclesia sua constructa
& consecrata aliqua donat, vel eam restituar, non ex
eo patronus, sed beneficij dicitur, glossa capitulo pie-
mentis. 16. quaestione 7. doct. in Rubrica de iure pa-
tronus. ubi Innocent. numero 2. Cardin. quae 6. Fe-
lin. in cap. venerabilis, numero 37. de except. & ita
conclatur, & post haec tradit Gonzal. gloss. 18. a. num.
97.

Et similiter, ius patronatus & ex privilegio, sublatum
est per Concilium etiam in privilegio dicitur, quod
est eiusdem profertur naturae, & roboris, ac si
ex fundatione, & dotacione competere, cum sit ad
instar, & non proprie ex fundatione, & dotacione, &
ita censuit S. Congreg. Concilij super d. cap. 9. his
uerbis, patronatus qui fuerunt concessi, & essent eundem
prioris naturae, & roboris, & c. cuius ius patronatus laico-
rum, & nobilitum, regum, ac si ex fundat. & dotat. forent
Cong. censuit, censere sublatos, quia cum sint ad instar,
& non proprie regum, nec ex fundat. ideo non compre-
henduntur sub excepto, & tradit Gonzal. supra numero
102. huius decem in uia Cordub. 20. Nou. 1559.
coram D. Ioi. Aldobrand. quod si ex mero privile-
gio competeret alicui ius patronatus, in cuius con-
cessione disponatur, quod sit eiusdem naturae ac ius
patronatus ex fundat. & regum, non obstante d. clau-
sula, & quod Concil. Trident. praesertim ius patro-
natus ex fundatione, nec non ex privilegio, quando
est regibus concessum, erit nihilominus derogato-
rum, & sublatum tale ius patronatus per d. Concilium.

Nec prodest immemor. ut in seq. declaratione
eiusdem S. Congreg. super d. cap. 9. remanet dubium,
quando constat de origine privilegij, & praesentium esse
ex privilegio aliquod ius patronatus, & adesse immemor.
propterea illa, uel non propter clausulam derogatariam in
sine capitulo, ubi, non obstantibus quibuscumque
consuetudinibus, & immemor. quae praesentia sit etiam
ad ius patronatus, & in hoc Congreg. respondit non pro-
desse.

Non tamen loquitur hic de priuilegiis & concessis
ex causa oacrosa, ut fuit resolutum in causa Valen-
tina parochialis de Consentana 30. Ian. 1581. &
26. Ian. 1582. coram D. Seraphino, quae habetur. l. 1.
p. diuersorum dec. 687. & l. 2. p. 269. quod ut dicitur d.
dec. 687. fuit lapsus in alijs causis a Rota animaduertum,
& in Patuina iuris patr. 29. Ian. 1590. coram D.
Seraphino ubi fuit resolutum, quod ius
patronatus concessum ratione reedificationis non soluitur
per Concilium, quia non derogat patronatibus qui ex iure
communi de iure competunt, nec ista concessio potest
dici merum priuilegium, & si haberet aliquod priuilegium,
tamen quando sit ex causa onerosa seruandum esse re-
solutum Rota, in d. Valentinia de Consentana, & c. Et idem
innuitur in illa Placentina parochialis de Mirabel.
sup. adducta n. 117. conducut tradita per Gonzalez
gl. 28. n. 12. & gl. 35. n. 36.

Sexto notandum est, ius patron. de iure non acquiri
& ex augmento, seu supplemento dotis, sed requiritur,
quod in totum Ecclesiae dotetur Roch. uerb. & dota-
tus. 3. 9. Lamb. 1. p. 1. lib. 2. c. 6. ar. 1. 2. & 6. Rota dec. 457.
n. 14.

arg. I. si filius familias. C. de petit. hered. Deci. con-
222. n. 9. Quia & si partes afferuerunt, fuisse factam as-
sig nationem in certis rebus, non est
credendum assertioni illarum in praesentibus Ecclesia,
& cum illa conditio inducat formam, quae est indiuidua,
ad uigorem debet probari, & concluditur & uere non
autem per conciliat, & ut fuit res. in d. Paduana ueris
patronatus, maxime quando ex potentia patroni indu-
citur aliqua praesumptio uisurpationis Trident. sess. 25. c.
9. de reform. Putens dec. 2. c. 5. lib. 1. A. bill. 156. quod
in dicit. Paduana contra Delphinos nobiles Venetos fuit
perpetuum, & ita in hac Melphien. seu Rapolien. quod fuerat
concessum a Paulo III. anno 1534. principalibus de Ascali
ut supra, & fuit confirmatum coram eod. D. Mantica
6. Martij 1595.

Et alias in vna Valentina de Carletis 4. Maji 1570.
1601. coram D. Lancell. fuit resolutum, non constare
de iure patronatus quia hoc ius patro. fuerat anno 1515.
a Leone X. concessum, G. Demino d. loci postquam di-
ctam Ecclesiam proprijs honoribus reuerauerit, & in-
staurauerit, illiusque dotem qua 130. ducatos de eo tem-
pore non excedere asseruerit in annis reddendis. 10.
ducatorum auerit, & ideo etiam si uisum non imple-
mentum esset sufficienter probatum ab hoc subiacenti re-
gula Adriani VI. nam de iure communi ex huiusmodi
augmento datus non fuerat acquisitum ius patronatus,
Rochus uerb. doct. quae 2. & 3. fuit dubium in Lu-
nen. Saranen. Beneficij, 2. Iulij 1599. coram D. Mellino,
& alias pluries, maxime cum non ascenderet ad medie-
tatem annui ualoris fructuum Beneficij, neque ex d. re-
stitutione & reparatione, ex quo Ecclesia non erat in-
dignis destructa, ut ut egeret noua consecratione, Lam-
bert. 1. p. 1. lib. 6. ar. 3. n. 16. Rochus uerb. constituit
n. 12. & fuit dictum in Perusina de consilio 10. Decem-
bris 1570. coram D. Blanchetto, & in Valentinia de Con-
sentana. 26. Ian. 1582. coram Decano, & regula cum habeat
uerba amplissima, & si fauorabilis, comprehendit etiam
in hunc casum mixtum quando concurrit augmentum
dotis, & reparatio Ecclesiae, ne sufficit quasi possessus, ut
praesentatur ueritatem insinuandis per dente huc super pro-
prietate. Capita. dec. 29. & 32. lib. 1. in manu-
script. & fuit d. Casar augst. parochialis 20. Ian. 1566.
coram Groperto, ultra quod non est in quasi possessione
cum beneficium uacauerit in mente ueterate.

Septimo notandum est, ius patronatus non pos-
se competere ex concessione, & priuilegio Episcopi
capite secundo de rebus Ecclesiasticis in sexto, Rochus
uermo pro eo quod de diuicenis consensus numer. 34.
Staphil. de literis Graec. tit. de modo, & forma impo-
nendi §. 1. de iuris de patronatus praerogatiua n. 3. &
4. Rebutan. praxi. 3. p. signat. uerbo nec non ius pa-
tron. n. 3. Lambert. 1. p. lib. 1. quae 10. ar. 4. & censuit
S. Cong. Concilij 2. Apr. 1573. ut in sequen. declarat.
super d. c. 9. ubi, ius patronatus ex priuilegio Episcopi
concessum, in cuius pacifica possessione extiterunt pra-
tensis patroni per 140. annos, non prodest, cum enim con-
stet de iure priuilegio inualide contentaria possessio pro-
desse non potest ob malam fidem, ideo per hoc decretum
sublatum Flam. Parif. de consil. 9. 28. n. 2. 40. & tenuit
Rota, ut per Chifanen. dec. 102. t. in manuscrip. in
qua fuit tentum, quod si in noua prouisione narretur,
quod beneficium est de iure patronatus de factis, si tamen
non probetur iurisdice non ualeat, & conetur (surpeticia,
puta si Episcopus concesserit ius patron. de Ecclesia qua
erat libera, quod non potest facere sine auctoritate Pape.
Calder. conf. ult. de iure patron.

Et in vna Lucana Canonica 24. Maji, t coram
D. Bubalo, tenuit Rota, ius patro. concessum a 40. an-
nis extra ex augmento, & subiecti examini, & reuisioni
ordinarij illis uero 40. annis concessi fuerunt, ex decreto
Concilij sess. 25. c. 9. reuideri ab ordinario non posse, ut
censuit S. Congreg. & sic ius patronatus reseruatam an-
te 40. annos a die publicationis Concilij, non comprehen-
dit sub decreto Concilij, nec attendi debere tempus reu-
lidationis facta postquam regula Adriani fuerat reu-
caturum: quia per reuolidationem, res fuit redacta ad pri-
stinum statum, pectinde ac si regula Adriani non eman-
uisset, & c.

Et in vna Melphien. seu Rapolien. iuris patronatus
19. Ianu. 1594. coram D. Mantica fuit resolutum
quod iure patronatus a Papa concessio postquam fructus
Ecclesiae ad 3. partem auerit, debet probari imple-
mentum istius conditionis, alias ius patronatus non est
acquisitum. l. ex his C. quando dies legati cedat. l.
I. hais §. itichum. ff. de fideicom. libertate. l. cum mo-
tati ubi Ias. num. 21. & Decius. 6. C. de translatio. Rota
diuersorum dec. 148. c. dos aucta dicit non
potest uigere ad 3. par. nisi sit probatum quantum essent
fructus Ecclesiae tempore gratia sua assignationis, & ta-
men conditio in totum impleri debet l. cui fundus, de
condit. & demonstrat. & in proprijs terminis fuit re-
solutum in Paduana iuris patronatus de Delphin. ult.
Maj. 1592. coram D. Decano, nec praesentatur facta assi-
gnatio illa uigere ad 3. partes asseruerunt ex eo quod
semper fuerit positum in quasi possessione praesentandis,

arg. I. si filius familias. C. de petit. hered. Deci. con-
222. n. 9. Quia & si partes afferuerunt, fuisse factam as-
sig nationem in certis rebus, non est
credendum assertioni illarum in praesentibus Ecclesia,
& cum illa conditio inducat formam, quae est indiuidua,
ad uigorem debet probari, & concluditur & uere non
autem per conciliat, & ut fuit res. in d. Paduana ueris
patronatus, maxime quando ex potentia patroni indu-
citur aliqua praesumptio uisurpationis Trident. sess. 25. c.
9. de reform. Putens dec. 2. c. 5. lib. 1. A. bill. 156. quod
in dicit. Paduana contra Delphinos nobiles Venetos fuit
perpetuum, & ita in hac Melphien. seu Rapolien. quod fuerat
concessum a Paulo III. anno 1534. principalibus de Ascali
ut supra, & fuit confirmatum coram eod. D. Mantica
6. Martij 1595.

Et alias in vna Valentina de Carletis 4. Maji 1570.
1601. coram D. Lancell. fuit resolutum, non constare
de iure patronatus quia hoc ius patro. fuerat anno 1515.
a Leone X. concessum, G. Demino d. loci postquam di-
ctam Ecclesiam proprijs honoribus reuerauerit, & in-
staurauerit, illiusque dotem qua 130. ducatos de eo tem-
pore non excedere asseruerit in annis reddendis. 10.
ducatorum auerit, & ideo etiam si uisum non imple-
mentum esset sufficienter probatum ab hoc subiacenti re-
gula Adriani VI. nam de iure communi ex huiusmodi
augmento datus non fuerat acquisitum ius patronatus,
Rochus uermo doct. quae 2. & 3. fuit dubium in Lu-
nen. Saranen. Beneficij, 2. Iulij 1599. coram D. Mellino,
& alias pluries, maxime cum non ascenderet ad medie-
tatem annui ualoris fructuum Beneficij, neque ex d. re-
stitutione & reparatione, ex quo Ecclesia non erat in-
dignis destructa, ut ut egeret noua consecratione, Lam-
bert. 1. p. 1. lib. 6. ar. 3. n. 16. Rochus uerb. constituit
n. 12. & fuit dictum in Perusina de consilio 10. Decem-
bris 1570. coram D. Blanchetto, & in Valentinia de Con-
sentana. 26. Ian. 1582. coram Decano, & regula cum habeat
uerba amplissima, & si fauorabilis, comprehendit etiam
in hunc casum mixtum quando concurrit augmentum
dotis, & reparatio Ecclesiae, ne sufficit quasi possessus, ut
praesentatur ueritatem insinuandis per dente huc super pro-
prietate. Capita. dec. 29. & 32. lib. 1. in manu-
script. & fuit d. Casar augst. parochialis 20. Ian. 1566.
coram Groperto, ultra quod non est in quasi possessione
cum beneficium uacauerit in mente ueterate.

Septimo notandum est, ius patronatus non pos-
se competere ex concessione, & priuilegio Episcopi
capite secundo de rebus Ecclesiasticis in sexto, Rochus
uermo pro eo quod de diuicenis consensus numer. 34.
Staphil. de literis Graec. tit. de modo, & forma impo-
nendi §. 1. de iuris de patronatus praerogatiua n. 3. &
4. Rebutan. praxi. 3. p. signat. uerbo nec non ius pa-
tron. n. 3. Lambert. 1. p. lib. 1. quae 10. ar. 4. & censuit
S. Cong. Concilij 2. Apr. 1573. ut in sequen. declarat.
super d. c. 9. ubi, ius patronatus ex priuilegio Episcopi
concessum, in cuius pacifica possessione extiterunt pra-
tensis patroni per 140. annos, non prodest, cum enim con-
stet de iure priuilegio inualide contentaria possessio pro-
desse non potest ob malam fidem, ideo per hoc decretum
sublatum Flam. Parif. de consil. 9. 28. n. 2. 40. & tenuit
Rota, ut per Chifanen. dec. 102. t. in manuscrip. in
qua fuit tentum, quod si in noua prouisione narretur,
quod beneficium est de iure patronatus de factis, si tamen
non probetur iurisdice non ualeat, & conetur (surpeticia,
puta si Episcopus concesserit ius patron. de Ecclesia qua
erat libera, quod non potest facere sine auctoritate Pape.
Calder. conf. ult. de iure patron.

Et sic in vna t. Nolana Castellae, seu Beneficij 1592.
Sf

19. Ianuar. 1594. coram D. Augonio fuit resolutum, quod capellani tenentur ad presentiam, liber tamen non potest esse per suam donationem redigere in servitutem patronatus, Abb. conf. 106. l. 2. Roch. sup. Ber. conf. 44. n. 33. lib. 1. non obstante quod in donatione dicator, donatarium debere adificari, & depurare una capellam, seu altare, infra triennium, cum non consistat Capellam antiquam esse in totum destructam, prout consistere debet, ut ex redificatione posuit dies acquisitionis ius patronatus gl' in c. quoniam de iure patro. & ibi cetera, Rochus verb. construxit. n. 2. Tum etiam quia impensio pro huiusmodi redificatione, poterat esse tam modica, quae commodè potuisset fieri de fructibus ipsius capellae, & praesertim cum redificatio esset facienda infra Triennium, c. 1. de Ecclesiis adifican. c. 4. de redditib. 12. q. 2. nec potest dici requisitum ius patron. ex causa donationis, cum ille in suo testamento reliquerit quaedam bona hinc capellae, quia iam erat dotata. Abb. supra n. 2. & quia sibi spectat ius patronatus, & non ut acquireret illud, ex causa donationis reliquit, & 16. Decem. 1594. coram D. Orano T. domini steterunt in decis. & fuit resolutum, non fuisse locum prescriptionis de iure patronatus, tractu temporis, etiam longissimi, cum consistet de principio inualido illius, & c. Me. Ant. Genuen. d. c. 16. n. 5. qui ait non suffragari immemorialem, quando constat de initio inualido vitiosi tit. à principio, quod ait posthac Gonzalez glo. 18. a. nu. 4. allegans declarationem S. Cong. & decis. Venetam Tribi. 55. l. 2. a. n. 69. & alios. Vnde conuincitur conf. Menoch 90. libro 1. t. ex num. 13. & 336. num. 28. lib. 4.

20. Sed Zerola d. verb. ius patronatus. t. 5. d. 6. ait, quod quicquid sit de Ecclesia consecrata, tamen capellas videt concedi in ius patronatus, etiam existentes in Ecclesia consecrata, etiam in Cathedralibus, nec tex. ad. c. 2. videtur hoc prohibere, sequitur Zechius d. cap. 12. de benef. & pensio. n. 53. versicul. non potest vero.

21. Nihilominus etiam in capella Ecclesiae T. verissima est praedicta resolutio, ut tenet Staphil. supra, & Rot. in d. Nolana, & alij, & recte probatur ex d. cap. 2. & praemum quod Zerola vidisse ait. Existimo procedere ex eo, quod, ut videmus, tiam in Hispania, solent aliquae personae nobiles, diuites, & principales, ad suam & suorum sepulturam emere capellas in Ecclesia factas, cum licentia ordinarij, dando Ecclesiae pretium adificij, & soli capellae, prout conuenitum est, vnde tanquam fundatores, & constructores capellae remanet patroni ipsius, quia raro eadem militat, ac si principum fundet, vel construat, maxime istante consuetudine, quae ita recepit & interpretata est.

22. Et facit quod tradit Rochus verb. fundant. 9. Lamber. 1. par. 1. libro. 9. 3. art. 10. Caputaq. decis. 290. t. p. quod Ecclesiam adificasse dicitur, qui dedit domum pro illa constituenda.

23. Quamuis Greg. Lopez in l. 1. t. 13. p. 1. t. verbo vender. & Molin. de Hispan. primog. lib. 1. cap. 24. m. 40. tales contractus conueniant tanquam simoniacos, quos sequitur Par. d. rerum Quotid. libro 1. cap. 3. numero 36.

24. Et ita est accipiendum quod dicunt T. Lassarte de decima venditio c. 14. n. 5. maxime in additio. ibi, & P. Ledefina in sum. 2. p. tract. 12. c. velus. 34. qui ait, quod licite potest vendi & emi ius sepulturae, sibi, & suis descendentiibus, & haeredibus, sicut potest vendi, & in capella, cum obligatione, quod nemo sepelatur in ea nisi emens, & sui descendentes, ut docent communiter discipuli Dom. Thomae, particulariter O-

rellana, quia haec obligatio est temporalis, & adificet, aliquis honor temporalis, & non est res spiritalis, & c. Mar. Ant. Genuen. cap. 40. n. 19. quod sepultura cum capellis, potuit vendi ratione situs, & dignioris loci, quod non videtur quod spirituale, Arag. 22. quest. 100. art. 4. quae ratio Genuen. & P. Ledef. in emptione capellarum non satis facit, cum acquiratur ius patron. quod est spirituale, & est dictum & ita non videri posse saluari, nisi ex praedicta ratione.

Non tamen placet T. quod dicit Lassarte, ibi, & P. Ledefina conclus. 15. quod habens capellam, seu patronus alicuius capellae, possit illam vendere, & huiusmodi ius patronatus, quod emi tenet Cosinas Philitaricus de officio Sacerdotis. 2. p. lib. 6. c. 9. ad fin. dicens, quod qui habet ius patronatus alicuius capellae, potest vendere parietes, & picturas, & c. illius capellae, quae sunt quid materiale in quo fundatur illud ius patronatus, non tamen potest amplius accipere pro ipso iure. Ex quo videtur posse saluari venditiones capellarum, quae solent fieri per patronos earum, ut vidi in hac ciuitate. Sed quamuis id possit T. procedere, quando Ecclesia vendit capellam, ex quo ipsa Ecclesia est domina, seu quasi, sua iam capellarum, tamen quando patronus illam vendit, non videtur posse procedere, nec excusari simonia, nec valere contractum, quia cum ipse non sit dominus capellae, nec parietum ipsius, & nullus ex seque. de rerum diuisio, sed solum habeat ius patronatus, ipsum reuera vendit, & non aliud. Nec verum est, quod ius patronatus postquam est acquisitum fundetur in partibus, & c. Sed solum fuerunt causa illud acquirendi. Et similiter quando tota Ecclesia, aut totum monasterium venderetur, nihil aliud esset, quam vendere ius patronatus, atque adeo esset simonia.

Aduertendum quoque est, quod qui emit capellam, T. Ecclesia debet dare iustum pretium, & valorem, saltem adificij, parum plus vel minus. Alias enim si id non daret reuera, sed minus notabiliter, non posset dici fundator, & constructor in totum, nec tantum talis acquireret ius patronatus, ut praedictum, & consequenter capell. remaneret libera, & Ecclesia deberet datum restituere, saltem quatenus ex eo factus est locupletior, & c.

Tandem supra dicta confirmantur & declarantur Tex. si qq. declarationibus S. Congreg. Concil. sup. d. c. 9. t. ibi, ex fundatione vel donatione, & c. siue etiam ex multiplicata praesentationibus, & c. consensu hae verba accipienda esse distinetur, nam sufficit alterum probare scilicet vel ut ex authenticis documentis, siue multiplicata praesentationibus, ut in Concilio die 4. Februarii 1581. Secunda, ius patronatus quod probatum est sola documento fundacionis, & c. absque aliqua praesentatione, non relinquitur ad Concilio, unde decionem Rot. 2. de preben. in nouis, nisi tantum tempus praesentat. fer, quantum aere requiritur ad praescribendam Ecclesiae libertatem. Tertia, an satis sit, afferre nisi sibi competere ius patronatus ex fundacione, & donatione, si in vna, aut altera praesentatione de Anno 1554. & 1561. quae effectum sortita fuerint, ostendatur. Congregatio censuit non esse satis, die 10. Februarii 1581. Quarta, ius patronatus ex solis praesentationibus continetur ultra hominum memoriam, probatur ex fundacione, vel donatione, licet in eis nulla facta fuerit mentio de fundacione, aut donatione. Quinta, Congreg. censuit barones, & alios dominos iuris dictionem perpetuam habentes, comprehendendi in hoc decreto, verificari in his vero personis. Sexti

ibi, authenticis scripturis probentur. Congregatio Concilio omnino censuit censui requiri pro forma, ut probatio fiat authenticis scripturis, & constitutum esse regulam, quod probatio per testes non sufficiat. Septima, an cap. 9. sect. 25. in ea parte in qua requiritur plenior, & exactior probatio patronatus, in ius personarum, seu communicationibus, in quibus usurpatio plerumque praesumitur, nec esse immemorialis aliter suffragatur, nisi praesentationes, etiam continuata non minori quam 50. annorum spatio, quae omnes effectum sortita fuerint, authenticis scripturis probentur, requiritur pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita ut probatio per testes excludatur, Congregatio censuit probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita ut probatio per testes regulariter excludatur, Hier. Cardin. M. arbani. Octava, Congregatio censuit, ut ad constituendam immemoriam, concurrant anni elapsi, usque ad tempus controuersie nota, & non tempus decursum usque ad publicationem Concilij, tantum attendendum sit. Nona, non possunt repelli probationes oblate a patrono, ut eorum patronatus declarant esse ex Concilio saluum tamen exceptio ibi, tam huius decreti, quam iuris communis. Decima, in praesentatione verbi gratia, ad manifestationem, & cum cap. censendum esse ex privilegio, quando capitulum non fundatur, nec dotant, nec habet immemoriam, adeo sublatum est hoc decreto. Undecima, saltem Papa II. ad supplicationem Cardinalis de la Cueva, & Ioannis comitis de Pucenam, & domini in temporalibus oppidi de Moron, concessit ius patronatus d. comiti ad sex beneficia simplicia, consistentia in Ecclesia d. oppidi de Moron ad ipsius comitis vitam, quod ius patronatus defuncto d. comite Pius IV. ad supplicationem praedicti Cardinalis, & D. Petri Ducis filij, & successoris d. Ioan. comitis concessit d. D. Petri Ducis, praesertim eius filio primogenito, modo dubitatur, an ius patronatus fuerit reuocatum per Concil. Trident. hoc r. Congregatio decreuit hoc ius patronatus conueni ex privilegio, & idem Concilio sublatum esse. Flami. Paris. d. 9. 28. de consuet. n. 2. 40. Decima secunda, an si quis probauerit, se per 40. annos praesentasse, & in possessione, seu quasi, se fuisse, ad praesentandum admitti debeat, non obstante decreto Concilij hoc, cum alius titulus praesentationis 40. annorum esse videtur, & praedicto decreto conformiter, ibi, aliasque secundum iuris dispositionem, conclusum est Congregationem censuisse non debere admitti, nec obstant illa verba, aliasque secundum iuris dispositionem, quia Congregatio inteligit, ut non respiciatur tempus, de quo iam ex presse supra dispositum, & voluit esse immemorialis, sed respiciant alias clausulas, & alios modos, quibus secundum ius votus probare poterat ius patronatus, sed quod ad tempus attinet, ut praesent. & semper debeae esse immemorialis, nec sufficit 40. anni, etiam si alias iure veteri sufficeret, ut in persona Ecclesiae, secundum Lamber. de iure patron. Decima tertia, an patronatus in conuentibus Ecclesiae teneri debeant sublati verbi reliqui, Congreg. die 4. Dec. emb. 1589. censuit, patronatus ex causa fundacionis, seu donationis, in ipso limine fundacionis seu donationis, Apostolice privilegio concessis, non esse sublato, patronatus vero reliquos, in conuentibus Ecclesiae, quos iure privilegio concessis, post fundacionem & donationem conueni approbato. Decima quarta, an ad probandum privilegium patronatus in conuentibus Ecclesiae ex causis fundacionis, & c. quidem in eius limine fundacionis quocumque fuisse suffragari immemorialis, in illis multiplicatis praesentationibus, quae secundum formam Concilij in praesent. effectum sortita fuerint, habent derogationem in calce posita. Congreg. die 4. Decemb. 1586. censuit non sufficere ex verbis tam in

quam in 2. casu, nisi probata forma talis privilegij, aliusque concurrerit requisitus, secundum iuris dispositionem, nec obitare d. derogationem, cum non referatur ad disposita in 1. parti.

De alijs Notabilibus.

SVMMARIA.

Domina acquirere, & habere potest ius patronatus, & praesentandi n. 142. Et ius patronatus haereditarij etiam in feminis haereditas n. 143. Et etiam in ius patronatus relicto conanguineis, seu qui sunt de genere parentela, domo, seu familia, competere ius etiam nuptis & descendentiibus ex illis, quicquid sit in Italia n. 144. unde etiam succedit in ius patronatus in modis maioratus institutis, ita quod ad vnum dumtaxat denentur, empe primogenitum, seu successore, nisi expresse sit exclusum n. 145. In quo succeditur sicut in maioratibus n. 146.

Vlla in dotem data, in qua est ius patronatus ad quem spectat ius praesentandi, an ad maritum an ad uxorem, n. 147.

Quaestio ista ab illa pendet quaestio, apud quem sit dominus rei d. 148. an apud maritum, an vero apud uxorem. In qua sunt varia sententia n. 148.

Prima sententia dominum esse apud maritum ponitur n. 149. Cuius fundamentum ponitur à n. 150.

Plura quae contra hanc receptionem sententiam obijciunt, quibus probatur videtur ex eo esse dominam rei dotalis, non vero maritum n. 156.

Secunda sententia ponitur num. 157. Qua improbat. n. 158.

Tertia sententia nouiorum decemium verum et naturale dominum apud uxorem manere, cum vero dominum viri esse n. 159. Quam accipit Ioan. Garcius in bonis qua sp. a. mulier. h. bebatur, c. n. 160.

Concordia Barboza ponitur n. 161.

In hac quaestione, licet non procedat circa res dotales, non est motus, vel affirmata ad estimationem, quae non facit emptionem, nam circa res estimatas, simpliciter certum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum n. 162. Quia ista estimatio facti emptionem n. 163.

Secundo dicitur longe veriorum, & tenendam videri primam sententiam communem, quod vir sit vere, & proprie dominus rerum dotalium ex adductis pro ea. Et ad adducta contra eam respondet n. 165. Et ad l. rebus C. de iure dotum, in qua sententia nouiorum praecipue fundatur res. d. n. 171.

Ex his in quaestione resolutione resultat resolutio quaestio, proposita de iure patronatus, consistentem in bonis in dotem datis, & resolutio, quod cum dominum rerum dotalium vere in maritum viri orietur, consequenter, etiam ius patronatus illius annexum ad maritum transtulit, atque adeo ad eum solum spectabit praesentare, & non ad uxorem, quamuis contrarium teneant aliqui relict. num. 178. quorum ratio est iustitiae n. 179. & sequer.

Improbatur sententia Rate, seu potius collectoris d. comitis maritum tunc posse praesentare, tamen si maritus & uxor concurrant praesentandi praesentandum esse praesentatum ab uxore, exemplo tutoris & pupilli numero 181. & resp. d. praesent. esse rationem in tutoris.

Prædicta resolutio in hac quasi videtur tenenda, etiam in sententia novorum circa præcedentem questionem, n. 148.

Inprobatu'r Lambertinus, qui in hac re non procedit re-
le, & consequenter, n. 185.

Supradicta procedunt, quando ius patronatus est annexum bonis in dotem datis, quando vero est annexum aliis bonis uxoris, aut ei competit ratione maioratus, successione tanquam heredi, vel consanguineæ fundatori, ad ipsam pertinet presentare, nec maritus poterit se introumittere, & capite, numero 184.

Presentatus à pupillo maiori septennio, præfertur presentatus pro tutore, etiam si presentatus à pupillo esset minus dignus, numero 186. quamuis aliqui dicant præferendum esse presentatum à pupillo, si est magis idoneus, aut saltem æque idoneus, numero 178. Et quamuis lo. Nicolaus teneat contra communem pupillum etiam maiorem septennio non posse presentare, nu. 188. Sed communis sententia est tenenda, quæ supponit pupillum maiorem septennio habere usum rationis, & sic posse presentare, & c. minor. centesimo octuagesimo nono.

Ex ratione communis sententiæ videbatur in vigore tutorem nullo modo posse presentare nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli maioris septennio saltem tacito, ut quædam sententia presentasse non contradixisset, nec presentasse alium, & c. vel nisi pupillus sit infans nondum habens 7 annos, qui presentare non potest à numero 191. Nihilominus etiam si pupillus sit maior septennio videtur æqua communis opinio, quæ supponit posse absolute tutorem presentare, & c. numero centesimo nonagesimo quarto.

Id quod prius dictum est procedit in curatore pupilli minoris 25 annis n. 195. nam in talibus de publicis iuris non attenditur curatoris potestas, nec inuor atas, n. 196. Nec patris potestas, n. 197. Et quando filius familiaris est patronus presentatio spectat ad ipsum filium, & non ad patrem, n. 198. Et sic quando ius patronatus spectat ad pupulum, vel filium familiaris non potest presentare curator, vel pater, nec eorum presentatio valebit, n. 199.

Quod dicitur Baza & Ioan. Gutier. quod curator datus persone possit conferre beneficia, vel ad ea presentare procedit in tutore, vel curatore surrogatus est falsum n. 200.

Non potest presentare pater pro filio, tanquam pater & continentia persona etiam cum cautione de rato, nec alia continentia persona, numero 201. Tum quia presentandum requiritur speciale mandatum, & si iurat regula l. i. ff. de minor. num. 202. Tum etiam quia in causa spiritualis pater, vel alia continentia persona non admittitur sine mandato etiam cum cautione, n. 203.

Si admittitur presentatio patris pro filio, vel alterius continentia persona, ita deum valeret, si ratificatio fieret infra tempus datum ad presentandum, n. 204. Nec sufficeret, quod infra d. tempus non fiat presentatio seu contraditio patroni, nisi constet infra d. tempus de scientia filii, & hoc quando pater presentat, & c. n. 205.

In Hispania ubi datur tutori decima fructuum non potest decimare ius presentandi, seu presentaciones competentes pupillo, siue ius patronatus competat ratione persone siue rei, n. 206. quamuis dicitur si in fructuario omnium fructuum, ad quem transit ius presentandi competens ratione rei, qualis non est tutor nre nostræ, nec etiam patris, n. 207.

Ius patronatus aliud est Ecclesiasticum, aliud laicale, aliud mixtum, & sic patroni alius sunt Ecclesiastici, alii laici, alii Ecclesiastici, alii laici simul, n. 208.

Patroni Ecclesiastici habent semestrem ad presentandum, laici quadrimestre, n. 209. Et quando sunt Ecclesiastici, & laici simul omnes habent semestrem, etiam laici ratione communitatis, n. 210.

Patroni laici possunt variare, in institutionem Episcopi, & alium presentare accumulandos, quod non possunt facere patroni Ecclesiastici, n. 211. de quo qui late agant, n. 212.

Patroni laici possunt in presentacione variare, & alium presentare cumulatiue, sed non possunt recedere à prima presentacione siue causa, ex Rota, numero 213.

Variatus patronus laicus semel tantum censetur permissus, & pro prima vice, n. 214. quamuis plures posse variare teneant alij, n. 215.

Clenen plures, si de iure patronatus intelligitur quando plures simul presentantur non successus, si procedit etiam in patronis Ecclesiastici, qui ex ea possunt facere presentacionem alternatiuam, & plures simul presentare contra aliquos, n. 216.

Non potest patronus laicus variare lite pendente alias inter presentatos nisi colligantem presentem, nam cap. i. lite pendente in 6. habet locum in presentacione sicut etiam ca. & c. n. 217.

Vbi sunt plures patroni, p. sunt singuli separatim presentari alius non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos, ut singulos, ut in dubio præsumitur, & non ut vniuersos, & iure collegij, n. 222. vbi ponitur resolutio Rota.

Quamuis contrarium teneant Abbas, & alij regu. Bart. quod in his in quibus consensus maioris partis præiudicat minori, etiam si pertineat ad plures, ut singulos requiritur, quod actus fiat simul, & debent simul conuenire, num. 223. Cui respon. quod illa regula procedit quando factum maioris partis præiudicat minori circa eundem actum, ut in proposito presentatio maioris partis non præiudicat minori quo ad actum presentandi, n. 224.

Ex ista respon. inferitur quod sententia Abbatis, & aliorum procedit in pluribus hereditibus vnius ex patronis, qui habentur pro vno & habent vnam tantum vocem & presentacionem, quæ est apud maiorem partem, & c. n. 225.

Procedit etiam sententia Abb. & aliorum, quando ius patris pertinet ad plures, ut singulos tamen vigore illius, vel consuetudinis ad presentandum solus sunt simul conuenire, seu debent, n. 226. & seq. vbi ponuntur resolutiones Rota.

Procedit etiam sententia Abb. & aliorum in presentacione, seu nominatione faciendâ ad capellania, si qua non debet fieri institutio à superiore, ut in capellania non collatina, & in ecclesiæ faciendâ ad aliquam ecclesiam, nam seu opus piuum, & c. n. 228.

Quando est necessarium quod conueniant in vno, & aliqui nolles conuenire, spectat ad plures, ut vniuersos, & collegij, seu in modum collegij recurrendum est ad tradita per dicitur relatio, n. 229. Si vero non sunt collegij iudex ad instantiam aliorum statuit illis terminum & locum ubi conueniant, & c. num. vigesimo tertio.

Institutio seu collatio ab ordinario facta, si iure patrono infra tempus datum ad presentandum nulla est ipsa iure, n. 231. reclamante tamen & contradicente patrono infra d. tempus alius subsinebitur, & valebit provisio ordinarij, n. 232.

Ponitur ratio huius conclus. quam tradunt Rota Card. Abb.

Abb. Felin. & alij num. 233. quæ resutatur, n. 234. & seq.

Ponitur alia ratio Abb. Felin. & aliorum, n. 236. Quæ etiam non placet, n. 237.

Verã ratio est, quod nullus collationis ab ordinario facta si iure patrono inducitur nisi in fauorem ipsius patroni, utque adeo ita de iure est nulla si ipse voluerit & contradicatur, num. 238. & ideo patronus potest ab ordinario recipere beneficium seu beneficium cuius est patronus, licet se ipsum presentare non possit, & ad ordinarium pertineat institutio tantum, & non collatio, numero 239.

Provisio facta si iure patrono est in pendenti, & interim habet implicitum statum, ita ut patrono reclamante infra tempus datum ad presentandum sit nulla à principio & ex tunc, eo vero non reclamante teneatur valida à principio & ex tunc, n. 240. Quamuis à collationem valere ut ex tunc, & non ut ex tunc alij teneant, n. 241.

Ex collatione facta ab ordinario, si iure patrono infra p. presentandi, interim videtur ius considerabile quod si non provisio, ita ut non valeat provisio Pape alteri postea facta non facta de illa mentione, & si loci regula de iure quodam, nu. 242. quamuis contrarium teneat Rota Gamb. & Rebuffi relatus num. 243. quorum sententia procedit attentis suis rationibus esse seque vera, ubi patronus postea reclamasset infra tempus datum ad presentandum, & c. numero 254.

Prædicta conc. procedit etiam in provisione facta à Papa sine derogatione iuris patronatus laicorum, n. 245. & idem videtur ex d. ratione in provisione facta à Papa cum derogatione iuris patronatus inualida contra aliquos, num. 246. licet secus sit in provisione facta eum clausula, dummodo patronorum ad id accedat assensus, num. 247.

Secundo, procedit etiam in provisione facta à legato, seu nuncio, si iure patrono laico, n. 248.

Tertio, procedit in omni casu, in quo fieret deuolutio ad Episcopum, puta si patronus presentauerit indignus, ut etiam hoc eam si iure collatio facta per Episcopum sine patrono, n. 249. sed attentâ ratione auctoritatis non videtur vera ista declaratio, quia per illam presentacionem declaratur voluntas patroni valere collationem ad iure factam, & c. n. 250. & sufficit sola contraditio patroni facta infra tempus datum ad presentandum, & collatio facta eo iure sit irrita etiam si non presentauerit aliquem, & c. numero 251.

Quarto, procedit quando collatio facta est iure ordinario, & originalis, sed si iure deuolutio, nam tunc non tenet, ex quo deuolutio nondum erat facta, numero 252.

Quinto, procedit secundum Hier. Gabr. si ordinarius scitis beneficium esse iure patronatus conferre, non autem quando presentat esse liberum, num. 253. Quæ declaratio omni restrictione dist. conclusionem communem, nec videtur vera attentâ ratione auctoritatis, numero 254.

Quinto ius patronatus hereditarium est etiam in feminas heredes transit, Rochus verb. ipse vel 69. q. 6. Lamb. 2. p. 1. lib. 9. 2. art. 14. & Doctor Sahagun. in e. quanto de iudicis. n. 11. & etiam ius patronatus relictum consanguineis, seu qui sunt de genere, parentela, domo, seu familia, competit feminis, etiam nuptis, & descendentiis ex illis, præsertim in Hispania (quicquid sit in Italia) ad tradita per Moli. de Hispan. primus, lib. 3. ca. 4. & Velaz. de Auendanno in l. 40. Tauri gloss. 9. ex n. 14. quicquid Ioan. Gutier. conf. 3. ex n. 6. circa quod vide Culla. d. de. 1. & Hier. Gabr. conf. 195. lib. 1.

Unde etiam feminam succedet in iure patronatus in modum maioratus institutio, ita quod ad vnum dumtaxat deueniat, nempe primogenitum, seu proximiorum (nisi feminam expresse sit exclusâ) in quo succedat sicut in maioratibus, & eod. ordine. Coarru. præd. cap. 38. num. 13. Molin. lib. 1. cap. 1. num. 26. & 27. & lib. 3. cap. 6. num. 41. & cap. 7. n. 19. Niceres de maioratibus in prin. num. 7. Velaz. d. l. 40. gloss. 3. n. 67. qui alios refert, & P. Moli. de in l. 3. lo. d. ff. n. 13.

Sed est grauis q. nempe, si villa in dotem data, in qua est ius patro. ad quem spectet ius presentandi, an ad maritum, ad vxorem, quæ q. ab illa pendet, & apud quem sit dominium rei dotalis, an apud maritum, an vero apud vxorem, in qua sunt variz sententiz.

Prima est, dominiū esse apud maritum, quam tenet gloss. capitalis in l. in rebus, verb. natur. ali. C. 19. de iure dotium, & in l. doce ancillam. C. de rei vendic. Bar. in d. leg. in rebus. n. 3. & ibidem Bald. nu. 6. & Sallie. dicens communem num. 5. Ang. in prin. ff. quib. alienare licet num. 1. & 5. In l. in 6. fuerat de actio. num. 2. Bald. Nouelus de dotib. 3. p. primileg. 6. num. 1. & sequitur Segur. de bonis lucratis constante marit. num. 50. Palac. Rubin. Rep. per vtriusq. in prin. 3. 4. 3. mune. ro secund. Pinel. in l. i. C. de bon. mater. 3. n. à num. 12. Quædã, quæst. sur. cap. 14. num. 18. & D. Sahagun. dicens, receptionem & frequentioris rei, de quæst. de iudic. à numero 15. & alij, quos isti r. ferunt, dicentes communem, & videtur approbari l. regia. 7. n. 11. part. 4. ibi, cum todo esso deuejer el marido tenor. Quæ sententia de iure communis probatur. l. ex l. dotale pradium versu. dotale pradium ff. de fundo dotali, quæ ait, dotale pradium sic accipimus cum dominio marito quæsitum est. l. ex l. quæst. in fin. ibi, quamuis apud maritum dominium sit, ff. de iure dotium, 3. ex l. si prædium C. eo. ibi, rei tibi quæstia dominium. 4. ex prin. ant. quibus alienare licet vel non 5. probatur ex vult. l. doce ancillam. C. de rei vendic. ex l. eo rei anatis. ff. de amor. iuncto prin. tex. in §. omnium in ista. de actio. & l. officium. & l. in rem. ff. de rei vendic. Sed ista duo iura nihil faciunt secundum Pinel 3. numero. 14. & Ioan. Garc. de expens. & meliorat. 13. nu. 7. quia ibi, non tam conceditur dominium viro, quam ius, & facultas agendi, & exercitium actionum, turpe enim videretur vxorem causam agere, marito tacente, ad secundum Pinel in l. dotale pradium. 1. ff. soluto matrimo. bene facit, d. l. doce ancillam, mulieri suo nomine non cõpetit vendicatio, & sic nec dominium, & maritus vendicat suo nomine sine consensu vxoris, licet Coltaus de dotibus, c. 5. n. 3. dicat ibi, marito non dari vendicationem, sed tantum negari vxori.

Sexto probatur ex l. dotis fructus, §. si in t. dotem ff. de iure dotium, ibi, fructus autem rei mariti. Septimo idem probatur, quia si vxor res dotales amoueat, sur-

144. C. tunc notandum est, & feminam quoque acquirere, & habere ius patronatus, & presentandi, si de consensu, & ex iure patris, de iure patroni, ubi Abb. & alij Calder. cons. 1. de iure patris. Rochus verb. competens 91. Lamb. 1. p. 1. lib. 1. c. 7. n. 2. ex n. 30. Corraf. 4. part. cap. vlt. num. 15. & Casad. decis. 1. de iure patro.

rum, quod in rebus propriis non contrahitur, l. 1. ff. de iur. s. futuri, in si. de obliq. que ex delicto. eo casu in rebus dotalibus, ab vxore contrahitur. d. l. ob res amotas, biquam conditio, iuncta l. fin. ff. de usufruct. quemadmod. d. canent. & sic sique de alio. Licet contra eam non detur actio furti inlamarioria ob honorem matris. l. 2. rerum amotarum, non apud vxorem.

13 Octavo idem probatur, quia vir potest iubere seruis dotalibus adire, vel repudiare hereditatem eis delatam. l. seruis dotalibus. ff. soluto matrim. at hoc proprium videtur tantum domini. l. si quis mihi bona s. usufructum. ff. de acquir. hered. s. alienis quoque seruis, ibi, iussu domini, de hered. instituen. ergo vir est dominus rei dotalis. Facit etiam tex. in l. 3. C. de iure dotianis, & in l. dotalium cum fin. adgestis soluto matrim. iuncta l. si non potestatem. C. de his qui a non domino.

14 Nono probatur, quia traditione verum dominium transferitur. l. ut aditio. C. de possit. s. per traditionem, de rerum ditione. at res dotalis constituitur non aliter quam traditione. l. de ditione s. finali ff. soluto matrimonio. Ergo rei dotalis verum dominium in maritum transferitur, confirmatur, quia, quibus casibus traditio a non domino facta vlu capiendi facultatem parit, eisdem a domino facta verum & naturale dominium in accipientem transferri. l. claudens. C. de contrahenda emptio. l. Poponius, s. si iussu. ff. de acquir. p. ff. in causa dotis transiit ab vxore non decima facta, vlu capiendi facultatem parit. l. i. ff. de iur. p. ff. dote. d. l. Pop. p. ius. s. ab dote. ergo traditio ab vxore domina facta in causa dotis maritum dominum parit.

15 Decimo probatur, quia maritus est dominus vxoris. Genes. cap. 3. ibi. Sub vni potestate erit & ipse dominabitur tui. Ergo & rerum dotalium, consequenter probatur, quia persona est praestator, & dignior rebus. l. iustitiam eff. de ad. edicto. ergo si persona est dominus viri, fortior erit rerum. Sed hoc parum facit, quia iste locus prerogatiuum, & superioritatem virorum in vxores offendit, non tamen verum dominium, sicut liberi dicuntur esse in potestate patris, alias vxor esset serua. Et illud argu. vlt. verum, non solum rerum dotalium, sed etiam omnium aliarum rerum vxoris maritus esse dominus, quod est falsum.

16 Ceterum contra hanc receptissimam sententiam plura obstant, quibus probari videtur vxorem esse dominam rei dotalis, non vero maritum & i. tex. in l. 3. s. sed virum, in fin. ibi. Puto verum esse, quod in dos ipsius filia proprium patrimonium est ff. de minor. 2. l. si iustitiam s. si maritus. ff. soluto matrim. ibi, tamen iustitiam qua in propriis culpanda est, in alienis coere. da est, hoc est in dotalibus. Vbi serui dotalis alieni dicuntur respectu viri, ergo sunt vxoris 3. l. dicitur, s. si fundum, vers. non magis. ff. soluto matrim. vbi probatur, si fundum inuentum a marito in fundo dotali, in fructu non computari, sed proprie dimidui restitendum vxori, quasi in alieno inuentum, sic enim inuentorem thesauri in fundo alieno, cum domino parit iuratum est. l. 1. C. de thesauris. li. 10. et s. thesauri, de rerum ditione. 4. l. quannus. ff. de iure dotalium, ibi. Quannus in bonis mariti dos sua, mulieris tamen est, quia mulier quae intercedere prohibetur, nisi in rem suam. l. off. ad V. ellenarium, ad intercedendum admittitur, si fundus dotalis a marito petatur, quia in rem suam fide iubet, vt ait Iuriscor.

in l. de die. s. quida. ff. de i. s. a. e. cogatur. Sexto, quia maritus non licet abuti, profumere, vel alimare res dotalis. l. cum seip. de fundo dotali. leg. v. s. & cum lex de rei vxoria actio. Ergo maritus non est dominus ad l. in re mandata. C. mandata. Septimo, quia vxor potest donare seruos dotalis viro vt manumittat, dicit. l. si conjuges, s. si vir. & leg. quod si vir. soluto matrimonio, iuncta leg. quod autem, s. finali. ff. de donatio. inter virum, ergo ipsa videtur domina argu. s. si si naque dicitur. de alio. Octavo, quia partus dotalium ancillarum, & quae serui dotalis acquirerunt, non ex re mariti, ad vxorem pertinent ad l. vni. s. cumque ex stipulatis, vers. itaque C. de rei vxoria actio. Ergo quia soluto matrimonio vxor statim habet rei vendicationem rerum dotalium. d. l. in rebus, & C. de iure dotalium, Ergo ipsa est earum domina, etiam constante matrimonio, nisi vxor non esset domina constante matrimonio, nisi vendicatio, quae domino competit d. s. oponium de alio. cum fin. non erat ei competitura soluto matrimonio, nec enim dominium in eam transiret soluto matrimonio, ab quo translatione ex reg. l. i. traditio. C. de pactis. Decimo & vltimo contra communem maxime facit d. l. in rebus, ibi. Cum eade. res & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanerint dominio, & inferius ibi, vt sine ex natura alie eiusdem mulieris esse intelligatur.

Propter has difficultates est secunda sententia Campocij de dotalibus, 4. p. qu. 7. & Constantij Rogeri ead. tract. 13. qui rem hanc satis inuoluentem dicunt, nec vxorem, nec virum esse proprie dotalium dominos, sed virum quo ad aliqua haberi loco dominum, & vxorem quoad alia.

Sed haec sententia conuenit, quia non apparet probabile, nec virum, nec vxorem esse dominos rerum dotalium, alias apud quem est earum dominium.

Tertia sententia est nouiorum qui docent, verum & naturale dominium rerum dotalium apud vxorem manere, l. in rebus cum alio, secundum vero iuris subtilitatem, & figmentum, res dotalis ad dominium viri peruenire videri, & sic dotalium ciuile dominium viri esse, iuxta d. l. doce ancillam d. l. si praedonem, cum alio pro communi adductis, & hoc esse a iure, quod docet Imperator in d. l. in rebus, ibi. Cum eadem res, ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanerint dominio, non enim quod legum subtilitate transiit earum in patrimonium viri videatur fieri, sed rei veritas delata, vel confusa est, & c. Ita Aufser. ad Capellam Tolosanam dec. 279. Lambec. de iure patroni. part. 1. lib. 9. s. ori. 8. num. 50. s. part. 2. lib. qua. ff. de ar. 3. num. 7. & 8. in fin. Ioan. Nico. Delphinus eod. tract. lib. 2. qua. 11. a. num. 183. Cortal. d. 4. part. cap. vltim. num. 6. & in l. naturaliter. s. nihil commune ex num. 33. ff. de acquir. pass. & lib. 5. Mager. l. cap. 4. Conanus lib. 8. comment. cap. 9. Equinarius Bart. in s. 1. ff. de iur. iur. aliter licet Costinus de dotalibus, cap. 5. num. 3. & 4. Lara in l. si quis a liberis, s. si quis ex his ex num. 249 Simancas de Catholicis instit. tit. 9. num. 242 Molina de Hispanorum primog. lib. 1. cap. 23. num. 6. Spino de restam. glof. decima, numero septuagesimo sexto, & alij relati per Pinel. supra numero decimotercio ad fin. & per Ioan. Garciam dicit cap. decimotercio numero sexto & per Barbosa supra numero 2. Et nouissime Zagallos tanquam nouum tradens quod. 1. a. nu. 47 Ioan. Gutier. de iuribus, s. par. ca. 26. n. 16. & Castillo qui illud fictum viri dominium non vult esse, nec dici ciuile, & c. de usufructu.

Et, capite quarto a numero trigesimo. Et hanc sententiam tenuit Mart. Glossator antiquus relatus per Accur. in d. l. in rebus, & Paulus in d. l. dote, n. 2. quae accipit lo Garcia supra n. 8. in bonis, quae ipsa mulier habebat, antequam nuberet, cum enim in dote tradiderit ipsa, ita tamen vt aleretur, necessariaque omnia sibi praestarentur, in illa traditione, tam sibi consuluit, quam viro, neque omnino bona illa ab se abdicauit, quae omnino aliena minime esse voluit, & sic eorum est vere & naturaliter domina, maritus vero fictus, & ciuiler ad effectus iure expressos, & id ait probat tex. in d. l. in rebus, in illis verbis, cum eadem res & ab initio vxoris fuerint, at vero si pater, frater, aliusque, dote constituit, & tradat, cum vxor a principio dominum eorum numquam habuerit, nullum dominium retinet, neque naturale, quia per traditionem quae facta est viro, eius vere sunt dicitur, traditionibus, & hoc casu ait procedere communem sententiam, & soluto matrimonio traditionem necessariam esse vt mulier habeat dominium, & vendicationem dotalium, neque hoc casu loqui dicitur in rebus.

161 Nouissime Barbosa in d. l. dualex numero 7. & praecipue num. 59. concordat sic opinionem, quod vbi traduntur bona ex causa dotis, non videtur tradita ea mente, vt dominium quo ad omnes effectus transeat in maritum, sed tantum quo ad ius administrandi, & recipiendi fructus pro oneribus, & ideo non transferitur dominium naturale in maritum, scilicet quoad omnes effectus vt aduertit Laraf. supra n. 253. Et ante eum D. Thom. in 4. dist. 34. q. 2. res. ff. ad 1. quoslibet inueniens, quod dos assignatur marito ad vsum, & ius administrandi, proprietatis autem, & dominium, remanet penes vxorem quod intelligendum est, attento iure naturali, nam ius ciuile nihilominus constituit, quod maritus quo ad omnes effectus habetur pro domino non vero, & quod dominium quod attento sine naturali videbatur esse vxoris, in nulla haberetur consideratione, nisi quo ad aliquos effectus qui in iure reperiantur expressi d. l. in rebus quae cum diei propter illam constitutionem ciuilem, rei veritate non esse, constitutione ciuili aliquos casus reperiri in quibus ius ciuile ad huc vxorem considerat per dominum, scilicet attento iure naturali, vt conlat ex l. dotalium, s. si fundum. ff. soluto matrimonio. l. per unumque de iure dotalium, s. praetere 22. s. de emul. Cui similis est, l. quannus 78. de iure dotalium, & ex l. fecerit d. s. si fundum, qui satis dare cogatur. Iuxta quae dicendum est, attento iure ciuili verum & proprium dominium esse mariti, dominium autem naturale quod videbatur manere penes vxorem, officiatum esse iure ciuili. & in nulla esse consideratione, nisi quo ad aliquos effectus supra relatos, Iustinian. autem in d. l. in rebus, auferendo officiationem iuris ciuilis voluit, quod post soluto matrimonio, hodie consistere dominium quod iure naturali mulier videbatur habere, & sic hodie dominium magis videtur continuatum, quam re transferantur, licet secus esset iure antiquo, ante quam esset sublara dicta officatio. haec Barbosa, quem refert & impugnat Castello dicit. cap. quarto, n. 24.

162 In hac difficulte & controuersa quaest. vt quid sentiam aperiam, dico l. eam procedere circa res dotalis non estimatas, vel estimatas ea estimatio, neque non facit emptionem, nempe quando sit tantum, vt cognoscatur, an res postea redantur deterioratas, & c. nam circa res estimatas simpliciter cer-

tum est virum esse proprie, & vere, & absolute, & perfecte dominum earum, l. cum post, versulo in d. l. ff. de iure dotalium, l. quater, Cod. Roland. conf. 64. n. 6. s. seg. vol. 4. & Pinelus supra num. 15. & Castillo a n. 7. & alij.

Et ratio est, quia ista estimatio facit emptionem 163 vt per Couarr. pract. cap. 29. Amon. Gomez in l. 50. Tauri. num. 44. Pinel. in l. 1. C. de refend. l. p. cap. l. nu. 18. & Ioan. Gutierrez eod. ff. 17. a. num. 20. & Castillo, ibi.

Dico secundo longe veriorem, & tenendam mihi 164 hi videri primam sententiam communem, quod vir, sit vere, & proprie dominus, rerum dotalium, ex adductis pro ea, non obstantibus contra eam adductis, quae in d. l. in rebus, verb. naturalis, ibi, uem & quia Suarez & in d. l. dotalium. & s. si fundum verb. in d. l. s. si fundum, s. si maritus verb. in alienis ff. soluto matrimonio, ad plura iura quae videtur probare res dotalis esse vxoris, respondet intelligenda esse quo ad spem, ob restitutionem faciendam soluto matrimonio, & ita respondetur ad l. 2. s. 4. & 5. & est solutio communis, vt patet ex doctoribus citatis. Ad 6. respondetur quod licet maritus non possit alienare, non ideo minus vere & proprie dominus est. Non ideo, c. de rei vendicatione, l. generaliter, s. i. ff. quis & a quibus, quia distinctio dominij adhuc ei competit, est enim dominium ius disponendi de re, nisi lege prohibeatur quum distinctionem tradit Bart. communiter receptus in l. si quis v. s. differetia, num. 4. ff. de acquir. possessione de qua videndus est Pinel. in l. 1. C. de bonis materis 2. p. a. n. 1.

Quod comprobatur exemplo pupilli, & minoris, & similibus, & etiam possessoris maioratus qui licet alienare non possit, dominus tamen est vere, & proprie, vt contra Rode. Suarez, & Gomez de Arias tenent Greg. Lopez in l. 7. tit. 4. p. 3. verbo el senior. Ant. Gom. in l. 40. Tauri. n. 75. Pinel. d. 2. p. num. 5. & Molina de Hispanorum primog. lib. 1. cap. 19. numer. 4. qui plures referant & alia iura adducunt ad propositum conducentia, & quod non possit alienare tantum arguit, quod non sit liber & absolute, & perfecte dominus, necque enim ei quaedam accidentaliter perfectio, deinde facultas alienandi, quam alij domini habent regulariter, sed cum non sit de essentia, non definit esse vere, & proprie dominus quem admodum infans, qui non habet vsum rationis, non est perfecte homo, est tamen vere & proprie homo, & c.

Ad septimum respondetur, quod maritus recte 165 potest manumittere seruos dotalis absque donatione vxoris, d. l. 3. C. de iure dotalium, & d. l. dotalium, ff. soluto matrimonio, donatio vero seu licentia vxoris ad hoc requiritur, vt id quod vir ex liberto affectus fuerit tanquam patronus non teneatur restituere vxori, nisi negotium vxoris gerens manumiserit d. s. si vir, & d. l. quod si vir cum duabus sequentibus, & hoc est quod intendit Io. in d. l. quod si vir, & d. s. si vir, dicit, vxorem donare posse seruos dotalis viro, vt manumittantur. Consensus etiam vxoris ad id videtur proficere, quod si sine consensu vxoris vir manumittit, requiritur quod sit soluto estimatio, l. seruum dotalium, ff. de manumissio. l. 1. C. de seruo proprio dicitur, at si cum licentia manumittat id non requiritur, vt in d. legibus. Quia libertatis causa, valet indistincte donatio inter coniuges, d. l. quod autem, s. ff. de donatio. inter virum, & l. c. ff. soluto matrimonio.

Ad octauum respondetur, quod partus & dota-

lium ancillarum, & alia que in fructu non computantur, sicut in pecunia, de veris divisione, constante matrimonio sunt viri, quia sunt dotales, dissoluto vero matrimonio relictuntur uxori, quemadmodum & alia dotalia, & hoc est quod intendit d. v. si itaque.

Ad nonum t respondetur, quod id est speciale, nempe, ut dissoluto matrimonio statim vxor habeat rei vendicationem, & hoc est noue inductum in d. l. in rebus ut est communis teste Nouello 3. & sic facit pro communi sententia vt recte aduertit Pinell. d. l. 1. 3. par. 1. 14.

Ad decimum & vltimum, ex d. l. in rebus, fin qua sententia nouiorum precipue fundatur, dico etiam in eorum sententia istam magnam pati difficultatem, quia loquitur etiam in rebus dotalibus estimatis, etiam estimatione que facit emptionem, vt patet ibi, siue estimate, iuncta glo. ibi verb. estimate, committit approbara, quam post alios sequuntur Ant. Gomez in l. 50. T. v. n. 44. Couarr. pract. cap. 13. num. 8. Pinell. d. l. 1. 3. par. 1. 15. & Barbosa in l. 1. ff. soluto matrim. 5. par. 1. 3. & Zauillos d. questio. 3. a. num. 24. Quorum vt diximus certum est maritum esse vere & absolute dominum, vnde video d. l. in rebus, non ita facere, nec virgere pro sententia nouiorum, & confirmor in sententia communis, & ad illam resp. Quod res dotales naturaliter in vxoris permanent t dominio, & ex naturali iure ciuilem esse intelliguntur, facto communis & promiscui vsus attento, seu quo ad sustentationem, & promiscuum vsuum, & sic quo ad vestigia, & reliquias dominij, & de iure naturali primæuo quo non distinguebantur dominia, nisi quo ad vsuum vt respondere glo. ibi, verb. res veritas, & verb. naturalis iure, & Baldus. m. 6. & Queda. s. facit l. 1. §. si vir. ff. ad Sil. l. antianum.

173 Vel certe dice iuxta superiora, t quod res dotales & ab initio vxoris fuerunt, & naturaliter in eius permanent dominio quo ad spem, quia ad eam sunt reuerfura, & inquit tex naturaliter, quia natura petit vt res dotales reuertatur ad eam a qua protecta est, qui intellectus confirmatur: x illis verbis, vt siue ex naturali iure eiusdem mulieris res esse intelliguntur, verbum enim intelligitur, denotat improprietatem, si tibi homo s. cum seruus ff. de legatis 1. cap. ex iudici, de presump. & sic quod res dotales non remanet vere & proprie in dominio vxoris, sed tantum quo ad spem.

174 Confirmantur prædicta quia t secundum omnes, vno excepto lo. Garcia vbi supra. d. l. in rebus, disponens quod mulier soluto matrimonio statim habeat rei vendicationem dotalium, procedit, tam in bonis que parentes aut alij in dotem dederunt viro, quam in bonis que mulier ipsa viro in dotem tradidit, & patet, quia alias nunquam fere procederet dec. illius Leonis sape læpius parentes, aut alij, deces constituunt, quod cum ita sit verba illi, cum eadem res & ab initio vxoris fuerint, intelligenda sunt saltem quo ad sustentationem, seu spem iuxta supradicta, atque adeo eadē ratione illa verba statim sequentia, naturaliter in eius permanenti dominio, sunt etiam intelligenda quoad sustentationem seu spem.

175 Sed adhuc obstant verba d. l. ibi, t Non enim quod legum subtilitate in anstus eorum in patrimonium vers videatur fieri, ideo res veritas delata atque confusa est, & ibi, sine secundum legum subtilitatem ad mariti substantiam peruenisse videatur. Ex quibus verbis probari videtur, mariti non esse vere dominum rerum

sed de legum subtilitate, & sicte, quod confirmat verbum, videatur, & verbum, videatur, quod fictionem denotare videtur.

176 Sed resp. quod cum dominium t dotalium in maritum transierit de legum subtilitate, videtur ir-reuocabilitate, & in perpetuum, ac absolute fructifera, que apparentia non facit vt rei veritas, nempe quod illa bona, & ab initio vxoris inierunt, & naturaliter in eius permanenti dominio, saltem quo ad sustentationem, seu spem, propter regressum, confusa atque deleta sit, & hæc quo ad questio incidentem de dominio rerum dotalium.

177 Ex cuius questio resolutione resultat resolutio nostræ questio. de iure patronatus, t consistente in bonis in dotem datis, & dicendum est, quod cum dominium rerum dotalium vere in maritum transeat & apud eum sit, vt late dictum est cum communi, consequenter etiam ius patronatus illis annexu ad maritum transibit ex cap. cum seculari de iure patron. & que diximus supra a. n. 10. atque adeo ad solum maritum spectabit presentare, & non ad vxorem, vt recte docet Rochus verb. apse vel in qua. 28. Palacios Rubios in rep. d. cap. per vestras in priv. d. 3. 43. n. 1. & 9. Rebut. de nominatio. quest. 17. n. 56. alias 23. Tiraq. post leges conub. glo. vltim. a. num. 5. additio Decij in l. i. §. i. num. 47. ff. de reg. iuris, Baeca de non melior. filibus ratione dicitur cap. 26. nu. 1. & de decima tutori præstari. cap. 23. num. 18. 19. 30. & Gratian. regul. 16. num. 11. Spino glo. a. numero 112. Ioan. Gutierrez de tutelis, 3. par. cap. 29. numero tertio, & recte etiam Doct. Sahagun. in d. cap. quanto de iudiciis, ex numero 12. ad 5.

178 Quamuis contrarium, nempe presentationem in proposita questio. spectare ad vxorem, & non a maritum, nec ad eum transire ius patronatus, tenet Imola & Burtius in cap. fin. de concess. præben. quia talis fructus non confert ad onera mariti, nec est proportionabilis ad illorum sustentationem, ideo non transit in maritum, sicut nec in creditorem pignoris, quia non est compenfabilis, cap. cum Bertholdus, de re iudicata, sequitur Felin. in cap. cum olim, num. 2. de maiestate & obediens. & in d. cum Berthold. nu. 29. & lat. in l. duobus. §. si vir, numero 7. ff. soluto matrim. Guil. Benedic. in rep. d. Ranntius, verb. cater a bono, n. 27. & 9. de thesauraria. d. n. 6. & Gratian. sibi contrarius res. 34. n. 7.

179 Que tamen ratio non obest, t nam cum maritus sit dominus rerum dotalium, debent ad eum pertinere non solum fructus, qui commoditatem estimabilem afferunt ad onera mariti, sed sustentationem, sed & qui eam non afferunt. Item hic non consideratur ius patronatus, t & presentandi de per se, sed transit accessorie cum bonis in dotem datis, ex d. l. ex literis, quod solum considerat, quod cum viuueritate transit ius patronatus, & presentandi, vt aduertit Felin. d. n. 29. & Rochus in d. par. 1. 3. quest. 10. art. 2. numero decimo consideratone citata.

180 Vnde etiam conuincitur sententia Rotæ, t seu potius collectoris dec. 10. de iure patron. alias 422. in num. dicentis maritum tunc posse presentare, tamen si maritus, & vxor concurrent presentando, præferendum esse presentatum ab vxore, quam sequuntur Abb. in d. cap. fin. num. 8. & 9. Paulus de Citradinis, 6. par. v. n. 70. Decius in d. l. i. §. i. num. 47. & alij relati per Lamber. 3. par. 2. lib. 9. art. 3. argu. esse quod de tutore & pupillo & presentantibus tradit glo. in c. ex eo de elect. in 6. verb. suffragium 60. inquit

muniter recepta teste Dd. Sahagun sup. nu. 15. & 22. de quo infra a. n. 186.

181 Cui argum. respon. t disparem esse rationem in tutore, cum non habeat dominium sicut maritus, sed solum administrationem, vt per Sahagun d. n. 21. & illam non esse decisionem Rotæ, sed opinionem collectoris dictum est in illa Alexanen. beneficij supra relata n. 21.

182 Quintimo prædicta resolutio in hac questio. t videtur tenenda, etiam in sententia nouiorum circa præcedentem questio. vt tenet Molina d. lib. 1. cap. 24. nu. 5. & videtur Costanus d. cap. 5. num. 4. qui tenent illam sententiam. Quamuis in ea Corraf. d. n. 16. & lo. Nicol. d. lib. 2. quæst. 11. teneant prædictam sententiam Rotæ, seu Collectoris de qua numero 181. Nam quando solum dominium civile rerum dotalium esset apud maritum, vt nouiores prætendunt, illud ad omnes effectus præter exceptos in iure, sufficeret, cum de iure ciuili absolute censetur dominus, vt inquit Barbosa sup. & tenent Lara, Molina, Costanus & alij. Quamuis Ioan. Garcia vbi sup. & Spino d. glo. no. numero 76. & seg. dicant illud fictum & civile dominium mariti esse ad effectus dumtaxat iure expressis, nec ad alios non expressis extendi, & facit. nā in proposito sulicit dominium vile, vt in d. c. ex literis.

184 Nec in hac re procedit recte, t & consequenter Lamber. qui d. 2. par. 1. lib. 9. art. 2. tenet dicēs communem, & magis communem, ius patronatus in maritum transire cum viuueritate in dotem data, & sic posse presentare, & in d. 3. par. 2. lib. 9. art. 3. nu. 8. vbi id repetit, dicit videti etiam posse vxorem presentare cum habeat veram proprietatem dotis & c. & in fine dicit, esse locum præuentionis inter virum & vxorem, vt qui primo presentauerit, illius presentatio admittatur, ex quo uterque habetur ius presentandi, vt per Doctores præsupponitur, & vno presentante, alium non posse se impedire, etiam in variatione, in dubio tamen præualeat presentationem vxoris, iuxta communem, cum illa sit magis proprietaria in quo, vt dixi, non procedit consequenter, Lamber. Nam si ius patronatus, & presentandi, in maritum transit, cum viuueritate in dotem data, ad eum solum deberet pertinere presentatio, & non ad vxorem, & c.

185 A duertendum est autem, supradicti procedere quando t ius patronatus est annexum bonis in dotem datis, quando vero est annexum alijs bonis ipsius vxoris, aut ei competit ratione maioratis, aut accessionis, tanquam hæredi, vel consanguineæ fundatoris, ad ipsam pertinere presentare, nec maritus poterit se introuertere, nisi ex vrbaniitate maritum simul presentare patiat, Palacios Rubios dicit. 9. 43. numero 10. Burgos de Paz in proximo legum tauri, num. 5. Molina d. lib. 1. c. 24. num. 2. & sequen. Baeca d. c. 23. n. 18. Ioan. Gutierrez d. c. 29. num. 4. & D. Sahagun in d. cap. quanto, num. 26. quequid vult Lamber. d. articulo 3. numero 9. quiparans tunc maritum tutorem & c.

186 Similis questio. est de pupillo patrono, t eiusque tutore, in qua dicendum est presentatum a pupillo maiori septennio, præferri presentato per tutorem, etiam si presentatus a pupillo esset minus dignus, ex eo quod pupillus est dominus illius iuris patronatus, & sic ad eum spectat presentatio, cap. decernimus 16. quest. septima, & tutor non administrat spiritualia, vt per glo. in cap. ex eo de elect. in 6. verb. suffragium in fin. & Domin. ibi numero octauo, cum Paulo de Elea-

zaro, & sequitur Francus ibidem numero tertio, Rotæ decisio, sexta, de iure patroni antiquis, Rochus verb. competens, questio. quarta, numero 13. Paninus de officio, & potestate capituli sede vacante, 9. questio. 2. par. 1. sub numero 5. Rebut. de nominatio. quest. 17. numero 51. & 52. alias numero 10. & Rosin. de benef. cap. 3. num. 37. & 38. qui tamen dicunt, quod expedit & esse honestum, quod pupillus præterat tutore auctore. Et hæc sententia est recepta, & communiter approbata, secundum Io. Nicol. Delphin. d. lib. 2. de iure patron. q. 10. n. 181. & Doct. Sahagun in d. c. quanto de iudic. n. 15. & 22.

187 Quamuis Ioan. Andr. in d. cap. ex eo, dicit, t præferendum esse presentatum a pupillis si est magis idoneus, quem sequitur Abbas in cap. fin. de concess. præben. num. 9. & Paulus de citadinis. 6. par. articulo 3. quest. 40. & 7. par. quest. 13. cum Tancredo, & Barthol. Buxien. in quest. sua Dominicali 77. quod præterat presentatus a pupillo, si saltem sit æque idoneus.

188 Et quamuis t Ioan. Nicolaus d. questio. 10. num. 182. teneat contra communem, nempe pupillum, etiam maiorem septennio, non posse presentare, quia pupillus curam habere non potest idoneum presentandi Episcopo, cum discretione careat, & pupillus quicquid videt ignoret, & c. ex dicit. cap. ex eo. Nisi pupillus esset talis discretionis, & tantæ malicie, vt discernere posset album a nigro, & bonum a malo, nam tunc a communi Dd. opinione air non esse recedendum, tanquam tutore, & Corraf. dicit. 4. par. cap. vltim. numer. 17. inquit, hunc casum, & communem sententiam propter lubricum ætatis pupilli dubitabilem sibi videti, quia propter in eo amplius delibandum.

189 Sed communis sententia t videtur tenenda (omissa dicit. Lamber. 3. par. 2. quest. 6. art. 1. qui alter in hac questio. procedit) que supponit pupillum maiorem septennio, habere vsium rationis, & sic posse presentare, sicut potest contrahere sponsalia de futuro, vt in tit. de desponsatione impuberum, Lapis Allegatus 8. num. 2. & ibi Mandos. dicens comunem lit. H. poterat ad Beneficium assumi, vt in cap. si eo tempore de rescrip. in 6. Quamuis secus sit t in electione competente iure collegij, vt in dicit. cap. ex eo, atque etiam in presentatione competente iure collegij, & non iure proprio & singulari, eadem ratione.

190 Quintimo ex ratione t communis sententia videtur batur in rigore, tutorem nullo modo posse presentare, nisi de voluntate & consensu ipsius pupilli, maioris septennio, saltem tacito.

191 Vt quia sciens tutorem presentasse, non contradixisset, nec presentasset alium infra tempus datum ad presentandum, ad tradita per Lamber. 1. par. secundo lib. 9. questio. quarta, articulo 17. & per Mohed. decisio. 22. de præben. & per glo. verb. proximus in cap. cum olim 1. de officio deleg. & ibi Abb. numero octauo. Felin. 7. & in cap. numero 12. vt licet non correat. Pinell. in l. 2. C. de reuocand. vendit. 2. par. cap. primo, numero 18. & Matinç. in l. 1. n. 11. lib. 5. recipit. glo. 8. numero 14. Oportet tamen constare ordinario, de tali scientia pupilli, infra tempus datum ad presentandum. Vn nisi t pupillus sit infans nondum habens septem annos, qui eius tutorem non potest presentare ergo isto casu presentator, Rochus supra, questio. tertio, numero duodecimo, Lamber. 1. par. 2. lib. 9. quest. 2. articulo 9. & 10. ex quo ius patronatus est patroniale vt per Lamber. ibi.

TRACT. DE BENEFICIIS,

184 Nihilominus, et etiam si pupillus sit maior septennio videtur a qua communis opinio, quae supponit posse absolute tutorem praesentare, & eius praesentationem valere, nisi pupillus ante institutionem alii praesentem, cum tutor habeat potestatem in persona

185 & bonis pupilli. Et id quod t. prius dixi, procedet in curatore puberis minoris 25. annis. Qui principaliter datur bonis, glossa in §. penultim. in lit. qui testam. tutores dari possunt, verb. persona, & lo. Gutierrez de iustit. 1. par. cap. 1. num. 37. ad c. fin. de iudic. in 6. & ibi Dd. Nam in talibus, ut publici iuris t. non attenditur curatoris potestas, nec minor aetas, Anchar. consil. 355. ad tertium, & Butrius consil. 30. Probus ad Monach. in d. cap. si numero septimus, post Lapum allegatione 25. alias 26. numero 1. ad fin. Nec patris potestas, Francus in d. cap. si. in huiusmodi, t. numero 3. dicens, quod in beneficiis, & spiritualibus, & dependentibus ab eisdem spectantibus ad filium, pater nullo modo se intromittit, & nihil iuris habet, & administratio residet penes filium, &c. Nauar. consil. 2. de sepult. in 3. Et quod t. quando filius familias est patronus, praesentatio spectat ad ipsum filium, & non ad patrem, quia in spiritualibus vel quasi, non curatur de patria potestate, docet Rochus verb. competens, glossa 11. & sequitur Lambert. 1. par. 2. lib. 2. art. 7. & cum Ferronio Baeg. d. c. 23. de decima tutoris praesentand. n. 30. & Ioan. Gutierrez de iustit. 3. par. cap. 29. numero 14. Quamvis aliqui dubitauerint, & cogitationem reliquerint Berouius in cap. 2. de iure patronat. n. 58.

189 Vnde quando ius patronatus spectat ad t. puberem minore 21. annis, vel filium familias, non potest praesentare curator, vel pater, nec eorum praesentatio valet, quumvis aliquando id non soleat aduertiri.

190 Et quod t. dicunt Baeg. d. iustit. de decima tutoris praesentand. n. 17. & Ioan. Gutierrez d. 3. par. cap. 7. n. 8. quod curator datus persona, possit conferre beneficia, vel ad praesentare, procedet in tutore, iuxta dicta, vel in curatore furioso, & alias est falsum ex dictis.

191 Nec potest pater praesentare pro filio, t. tanquam pater & coniuncta persona, etiam cum cautione de facto, nec alia coniuncta persona: Tum quia ad praesentandum, requiritur t. speciale mandatum Doct. in cap. fin. de concess. praebende, Lambert. 1. par. libro 2. quaestio 4. art. 17. numero quarto, & sic intrat reg. 1. par. 1. ff. de minor. de qua Couarru. lib. primo varior. cap. 8. numero 5. Caldas Pereira in l. si curatorem habens, c. de integ. restit. tunc, verb. implorandum, numero 8. & 9. Maxime cum simus in actu extrajudiciali.

192 Tum etiam quia in causa spirituali, t. qualis est illa, pater vel alia coniuncta persona non admittitur sine mandato, etiam cum cautione. Specul. prima par. tit. de coniuncta persona, numero sexto, Abb. in cap. nonnulli, §. sum & alij, numero secundo de rescrip. & in c. coram, numero 7. de offic. deleg. & in cap. cum praedem, numero 7. de pactis, in l. in l. exigendi, c. de procurator. numero 9. & limitatone quicquid velit Lambert. d. iust. art. 17.

193 Si tamen admitteretur t. praesentatio patris pro filio, vel alterius coniunctae personae, ita demum valeret, si ratificatio fieret infra tempus daturae ad praesentandum, & tempore ratificationis, non alias Rochus verb. honorificum, quaestione numero vigesima sexta.

194 Nec sufficeret quod infra dictum tempus t. non fiat praesentatio, seu contradictio patroni (vt inquit

Lambert. d. art. 17. & 2. par. 2. lib. 2. art. 21. quando fuit a coniuncto cum cautione de rato) nisi constet infra t. tempus de scientia illius, & hoc, quando pater praesentatur, qui alias est legitimus administrator filij iuxta d. sup. n. 192. & ibi citatos.

Et circa materiam huius quae an in Hispania, t. v. bi datur tutori decima fructuum pro labore, t. possit decimare ius praesentandi, seu praesentationis competentes pupillo, vide Baegam d. iust. cap. 23. a numero decimo sexto, Ioan. Gutierrez d. 3. par. c. 29. & Accuedum in curia Pilsana, lib. 1. c. 12. n. 15. qui recte tenent non posse siue ius patronatus competat ratione personae, siue ratione rei, ex rationibus per eos adductis.

Nec obstat doctrina Rebus. t. d. 9. 17. de nominat. 107. a numero 53. alias 21. vbi docet quod stante consuetudine, quod tutor lucratur, & faciat fructus suos durante tutela, poterit praesentare, & non pupillus, quoniam diuersum est in fructuario omnium fructuum, ad quem transit ius praesentandi competens ratione rei, vt per gitatos supra num. 12. de iure autem nostro, tutor non est fructuarius omnium fructuum, nec etiam partis, sed solum pro labore datur ei decima illorum, & ita solum est creditor illius decimae, vt recte aduertit in proposito Baeg. supra numero 27. & 28. & Ioan. Gutierrez sup. numero 10. n. 12. & 15.

Nono notan. est ius patronatus aliud esse t. Ecclesiasticum, aliud laicale, aliud mixtum, de quo late actum est sup. a numero 507. & sic patronos alios esse Ecclesiasticos, alios laicos: Alios Ecclesiasticos & laicos simul, inter quos sunt aliquae differentiae. Et vna est, quod patroni Ecclesiastici habent t. semestre ad praesentandum, laici vero solum quadrimestre, cap. 1. vnic. §. verum, de iure patron. n. 6. & ibi Doct. Et quid sunt Ecclesiastici & laici t. simul, omnes habent semestre, etiam laici ratione communionis glo. fin. in d. §. verum, & ibi Archidia. Domin. Francus & alij, Rochus verb. in 3. numero 15. Lambert. 3. par. 2. lib. quaest. 8. artic. 4. & quaest. 9. artic. 9. Selua de benefic. 3. parte. quaestione 11. numero 18. & Corral. 2. part. cap. 3. numero duodecimo, & alij. Et an istud tempus currat a die scientiae, an a die vacationis agitur infra 10. part. cap. secundo.

Alia differentia est, t. quod patroni laici possunt variare ante institutionem Episcopi, & alium successivum praesentare accumulando, quod non possunt facere patroni Ecclesiastici, & quod autem cap. cum autem, & cap. Pastoralis, de iure patron. & ibi Doct. De quo late t. Rochus, verb. honorificum, nona quaest. cum sequen. Lambert. secunda par. 2. lib. quaestio, septima per totam, Gregor. Lopez in l. sexta tit. 15. pag. 2. Ioan. Gutierrez de iur. am. conscrip. 3. part. cap. de consuetudine, Fufcus de visitatione lib. 2. cap. 10. num. 3. Spino de testam. glossa 4. a numero 73. & Zuallos, quaestione 265. & 693.

Et in vna t. Bononien. Parochialis 24. Nouemb. 1595. coram Domino Lita fuit resolutum, t. quod patroni laici possunt in praesentatione variare, & alium praesentare conuulsiue, sed non possunt recedere a prima praesentatione sine causa, &c.

Quae variatio, t. patronis laicis semel tantum censetur permessa, & pro prima vide argumenta l. boues, §. hoc sermone ff. de verborum significati. & quia variatio est odiosa, & sic restringenda, & requiritur, ita suadet ad vitandam infinitatem, & confusionem: ita Calder. consil. 16. de iure patron. & sequitur Felin. in cap. omnes leges 1. d. fin. Rochus sup. 9. Lambert. d. quaest.

d. quaest. 7. artic. 23. Gomezius in c. cum in multis, de rescrip. in 6. num. 35. Tiraque. d. §. hoc sermone in reg. num. 25. Greg. Lopez d. l. 6. glossa 1. Nauarrus in cap. placuit de peniten. d. fin. 6. n. 167. & 171. loa. Gutierrez supra numero tertio, & Fufcus 3. & Zuallos licet factis confuse & inuolue, & Ayen. consil. 63. num. 4. Prob. ad Monach. c. cum in vili de praeb. in 6. numero 18.

Quamuis pluries posse variare teneat t. gloss. in Clemen. plures. §. fin. verb. plures & verb. praesentare de iure patron. Decius in c. quanto, de iudic. a. nu. 31. cum Abb. ibi, & Berouius in d. c. quod autem, nu. 19. Spino 5. n. 75. & alij.

Pro quibus non facit d. Clemen. plures §. si. nam debet intelligi, t. quando plures simul praesentantur, non successiue, vt dicit Calder. Rochus & alij supra. Et procedit etiam in patronis Ecclesiasticis, qui ex illo text. possunt facere praesentationem alternatiam, & plures simul praesentare, vt vnum ex eis Episcopus instituat, vt tenent Cardin. cum Stephanus, quem referit in d. §. fin. ante num. 1. & ibi Imola, & Bonif. num. 4. & 5. Caetan. in rep. cap. si. de elect. in 6. Bertach. in reper. verb. praesentatio vlti. vers. Rochus 3. quaest. 9. n. 34. & Gregor. Lopez d. l. 6. gloss. penult. Quamuis contrarium teneant gloss. in d. §. fin. d. verb. praesentare, quam ibi sequuntur Zenel. & Abb. num. 4. Domin. in cap. 2. de elect. in 6. sub num. 4. Felin. in c. 2. de appellat. num. 8. & in c. cum Berthol. de re iudic. n. 7. Selua 3. part. quaest. 20. num. 5. Lambert. 2. p. 2. lib. qu. 3. art. 8. & 9. & Prob. d. c. cum in illis, de praeb. in 6. num. 17.

Non potest autem patronus laicus variare t. lite pendente, alias inter praesentatos, Calder. consil. 1. vt lite pendente. & 18. de iure patron. Domin. & Francus n. 3. in cap. 1. vt lite pendente, in 6. Mill. in rep. verb. patronus etiam laicus lite pendente, Ayen. d. consil. 63. n. 3. Rochus d. verb. honorificum, quaest. 23. Couarr. pract. ca. 36. num. 7. vers. 3. quandoque Crescent. decis. 10. de iure patron. & Lancell. de attentatis cap. 4. in praefat. a numero 560. seu 636. & est communis secundum Rochum, Couarr. & Lancellotum ibi, licet contra teneat cum aliis Lambert. 1. p. 2. lib. quaest. 12. Na quicquid ipse dicat cap. 1. vt lite pendente, in 6. habet locum in praesentatione, vt per Ioan. Andr. Domin. Francum & alios ibi, Calde. supra Lapum allegat. 22. numero. 3. Gomezium reg. de subrogat. colligant. quaest. 6. & 13. Lancell. & alios citatos, Mandos. qui dicit communem ad Lapum d. allegat. vigesima secunda lit. H. Rota decis. 442. num. 6. part. 1. diuers. & fuit resolutum in vna Zamoren. Beneficij de Morales 30. Maij 1586. coram D. Orano vbi fuit dictum, Quod lite inter praesentatos, pendente, alterque ex lingantibus desinito, patrono non permittitur sine vitio attentatorum alium praesentare in dubitatum esse d. c. 1. & c. Cum vero t. litigatur cum eis, qui beneficia iam sunt adepti, & sic contra praesentatum iam institutum, clarum est pendente lite non posse patronum alium praesentare ex capite secundo per lite pendente, quod loquitur expresse de praesentatione, ibi, praesentetur. Lambert. supra Rota in Salamantina Capellaniz. 20. Nouemb. 1592. coram D. Pamphilio, infra adductis 6. par. cap. 4. num. 39. & 41. Vnde in vna Pamphilonen. Parochialis de Edrarin de anno 1591. coram Do. Pamphilio fuit resolutum, Quod praesentatio facta post rem iudicatam, pendente lite super restitutione in integrum non sustinetur, quia restitutio suscitatur litem, l. quod si minor. §. restitutio. de minor. & commissio restitutionis, in qua

fuit narratum fuisse paritum indicato, quae fuit signata prout de iure, dat iurisdictionem etiam non verificata, quicquid sit quando adest clausula, paritio indicata. Nec est obstar. artem esse in quasi possessione praesentandi, & lite pendente posse commutare possessionem, quia adhuc praesentatio facta est nulla ex c. 2. vt lite pendente, in 6. & c.

Et dispositio d. cap. 1. t. habet etiam locum in vacatione per mortem cuius, vt per resignationem vel affectionem alterius beneficij, secundum Archidia. ibi. cuius opinio licet de ca. dubitet Lancell. ca. 3. a num. 96. alias 103. est confirmata tenenda, vt fuit decisum in vna Vallisoleana Scholasticiz 17. Iunij 1602. coram D. Lancelloto, tradit Gonzalez gloss. 51. num. 112.

Ceterum prohibito d. cap. 1. & 2. cessat quando superstes colligatis praesentatur, seu prouideretur ab Ordinario, quia tunc cessat ratio per d. c. 2. assignata, scilicet ne propter novos aduersarios litigia prorogari contingat, secundum Rochum d. 9. 23. Couarr. Lancell. d. c. 2. n. 12. alias 135. n. 1. d. c. 4. in praesentatione n. 576. & 590. alias 672. & 688. Paril. consil. 30. num. 4. lib. 4. quem allegat, sequitur Ant. Gabr. conel. 4. de iudic. n. 42. & est de mente, Franch. in d. c. 2. n. 6. in gloss. penult. & secuta est Rota in Mediolanen. iuris patron. de Anno 1588. coram D. Blancheto infra relata in p. cap. 3. num. 17. & in Mediolanen. iuris patronatus coram cod. 29. Ianuar. 1596. inf. adducta 10. p. c. 3. n. 8.

Quamuis Crescent. decis. 8. t. de iure patron. nu. 2. dicat in contrarium esse communem opinionem, & dicit. decis. 10. dicat non procedere, quando patronus post praesentationem factam de vno ante litem, post litem cumulando praesentaret colligantem, alias voces patronorum non haberent, quia tunc potius daretur occasio litigandi, & c. Gonzalez d. §. 51. nu. 14. ait quod d. opinio non est secuta nec tenenda, sed potius contraria, tum quia dispositio d. c. 2. est generalis, & indistincta, & generaliter intelligenda, t. a §. generaliter ff. de legatis praestant. tum quia aliter reg. Cancellaria de subrogat. colligantibus per Papam esset frustratoria, & c. fuit nouissime resolutum in vna Hispanen. beneficij de Xerez. 10. Febr. 1604. coram D. Lita, vbi propterea fuit conclusum, esse nullam collationem a Cardinali Hispanen. de quodam beneficio litigioso cuidam superstiti colliganti factam, & quod in eadem decis. dicitur, quod idem tenuit Rota antiqua, vt in decis. 10. n. 2. & 3. vt lite pendente, in nouis. Et Rota moderna in vna Pofnanien. parochialis 14. Ianuar. 1572. coram illustribus. Seraphino, & ad Gomezium in reg. de subrogat. quaest. 2. num. 2. dicentem, quod quicumque inferior a Papa concedens subrogationem colliganti, comprehenditur sub d. reg. fuit responsum procedere in inferiore habente facultatem subrogandi ab ipso Papa, mediante aliquo indulto, seu iure speciali, & non aliter, ita Gonzalez. Sed mihi placet opinio Rochi & sequacium, contra quam in specie non est communis opinio, & ad d. decis. Pofnanien. non male respondet Lancellorus 3. in d. praesentatur, add. quod ibi Ordinarium in locum vnius praesentati praedefuncti, subrogauit alterum praesentatum colligantem. Ordinarius autem licet possit conferre colliganti, vbi alias ad eum collatio spectat, non tamen potest principaliter & de per se subrogare, prout Papa facit, Mandos. reg. 29. de subrogat. colligantibus 9. 3. n. 2. & pro opinione Rochi facit verb. d. cap. 2. ibi alius nullatenus conferatur, Pondero verbum, alius iuxta

quod videtur accipienda verba sequentia, *ut ad ea eligatur quibuslibet, vel etiam prout se videt.* Id est quipsum alius. Et de beneficiis litigiosis de quibus late Lancel. d. c. 3. c. d. c. 4. in prefatione, & aliis locis vide dicta sup. 1. d. n. 133.

122 Decimo notandum est, quod ubi sunt plures patroni, possunt singuli separatim presentare, aliis non requisitis, quando ius patronatus spectat ad eos, uti singulos, ut in dubio presentatur, & non uti uniuersos, & iure collegij Ioan. And. in cap. de iure patroni, Abb. consil. 76. par. 2. Paulus de Citadinis 6. par. 9. art. 3. Lambertus dicens communem, & plures referens 2. par. 2. lib. quae 2. art. 8. c. penult. Aymon. d. consil. 63. num. 1. & tenuit Rota in vna Legionen. Capellania 6. Iunij, & 5. Decembris 1575. coram Domino Cesare de Grassis ut in suis decisi. impressis decisi. 169. n. 1. & in Casalen. parochialis 2. Mar. 1584. coram D. Robulterio. Et in vna Calagurritana beneficii de Ali. 20. Iunij 1588. & 17. Maij 1591. coram D. Comitulo, in qua fuit resolutum, presentationem peruenient ad beneficium, uti singulos, non uti uniuersos, ut in dubio praesumitur, Felin. in capitulo cum omnes de consil. rumer. 29. Lambert. dicit art. 8. numero 14. & sapienter nota tenet posse fieri a singulis diuisim, nec esse necessariam uocationem patronorum. Abb. d. consil. 76. par. 2. Decim d. c. cum omnes 1. lectura num. 48. Aymon. conf. 67. Lamb. sup. art. penult. quam sententiam Rota implexa est coram Sanctis. Clemen. VIII. in Pistorien. beneficij 17. Febr. 1574. & in d. Legionen. &c.

123 Quamuis contrarium teneat Abbas in d. t. cap. 3. de iure patroni in fine, quem sequitur Felin. in d. cap. cum omnes 2. num. 29. de consilio. & Rochus verb. honorificum quest. 60. ex reg. Bart. quam ibi approbat Dd. in Lomnes populi, nu. 18. ff. de iustis, & iure, quod in his in quibus consensus maioris partis praedictat minori, etiam si pertineat ad plures, ut singulos, requiritur quod adus fiat simul, & debent simul conuenire. l. c. sum. 3. ff. de pactis l. fin. c. qui bonis cedere possunt l. 5. n. 15. & ibi Greg. Lopez, Benuen. Straca de decedentib. 6. par. 9.

124 Sed respondetur cum Paulo de Citadinis supra & Lambert. d. art. 8. num. 8. & si quod illa reg. procedit, quando factum maioris partis praedictat minori circa eundem actum, ut in terminis, d. 3. fin. & c. ar. in proposito presentatio maioris partis, non praedictat minori quod actum presentandi, quia quilibet potest presentare quem voluerit, &c.

125 Ex qua responsione inferitur quod sententia Abbatis d. cap. 1. Felini & Rochi procedit, in pluribus haeredibus vnus ex patronis, qui habentur pro vno, & habent vnam tantum vocem. Et presentacionem clem. plures, de iure patroni, & ibi Dd. quae est apud maiorem partem, ita quod de suffragio, vel presentacione minoris partis non est curandum, in isto enim casu presentatio non competit pluribus, ut singulis, sed pluribus, tanquam vni, & sic militat eadem ratio, ac si competeret pluribus, ut collegio, Rochus verb. spe vel us, quest. 2. Lambert. 2. par. primo libro quest. 1. art. 25. & 27. Castador. decisi. de iure patroni, quem sequitur Did. Perez in l. 1. n. 6. l. 1. ordi. glof. 2. vers. notat etiam. Vnde tales debent simul conuenire ad presentandam iuxta dicta Paul. de Citadinis supra dicens, quod tunc forte posset procedere opinio Panorini. Quamuis contra teneat Lambert. dicit. art. 8. num. 8. cum Ioan. Andr. & Cardin. in d. c. 3. t. procedit etiam sententia Abbatis, Felini & Rochi, quando ius patronatus pertinet ad plures,

ut singulos, tamen vigore statuti, vel consuetudinis ad presentandum soliti sunt simul conuenire, ut in vna Calagurritana beneficii de Arangoz, n. Decembris 5. i. coram D. Pamphilio, in qua fuit resolutum, sufficere iter conuentione de tali iure Dominus, ut tanquam integer portio vnus debent vocari in receptionibus dominorum de Singulis, quia ex publico instrumento probatur sua possessio. l. praedia, vbi Bar. ff. de acquirenda possessione, & quae sola sufficit ad hunc effectum, cum ista receptiones sint de fructibus beneficij, quae admodum collatio, & presentatio gloss. in cap. cum Bertholdus, verb. patrono, de re iudic. Castador. dicit. num. 6. de peno. Felin. in capitulo cum olim, num. 2. de maiestate & obediencia. & ideo pertinet ad eum qui est in possessio, & a quo etiam, de elect. cap. consultatombus, de iure patroni, & vbi quosdam notat Abbas & alij. Quod Dominicus tempore receptionis dominorum de Singulis esse adiens, non obstat, quia nihilominus erat uocandus, cap. cum in Ecclesijs, de preben. lib. 6. cum esset in eadem Prouincia, & in oppido Vallisoleri, quae residebat curia Regia. Vnde commode poterat vocari per nuncios, qui conuenio ad illud accedebant, cap. coram, & ibi gloss. verb. Prouincia de electione cum alijs allegatis, & ita fuit conclusum.

Et in d. Calagurritana beneficii de Ali. 4. t. Mar. 1594. coram D. Mantica, in qua fuit resolutum, quod quando plures patroni praesentant vnusquisque, non requiritur, quod absentes uocentur: quia non est necessarium simultaneum consensus, ut se habet communis Doctorum sententia: fuit conclusum in hac causa coram Perusino 20. Iunij 1588. & 17. Maij 1591. & in dubio quando ius patronatus pertinet ad plures, praesumitur ad eos uti singulos, non uti uniuersos pertinere, ut in d. decisione. Secundo, quod quando pertinet ad plures, ut uniuersos, tunc non praesentant uti singulos, sed ut uniuersos, ideo in hac casu absentes uocari debent, quia requiritur simultaneus consensus cap. coram, cap. in beneficii, cap. quod sicut, de elect. c. cum in Ecclesijs, de preben. lib. 6. Felin. in c. cum omnes, num. 46. de consil. Tertio, quod quando ius patronatus pertinet ad plures, ut singulos, & consequenter patroni praesentant uti singuli, non autem uti uniuersos, sed vigore statuti, vel consuetudinis, ad presentandum soliti sunt simul conuenire, tunc ex eisdem rationibus absentes uocari debent, qui uocandi sunt, quando presentatio fit a pluribus, tanquam vnusquisque, quo casu uocandi sunt, quia requiritur simultaneus consensus, ut dictum est, Rochus verb. honorifici d. q. 60. Lambert. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 8. n. 8. Et ita fuit resolutum coram Ordinario in Calagurritana diuisione portiois de la Puebla 31. Iann. 1567. & coram Pamphilio in Calagurritana de Arangoz. n. Decembris 1591. & quod in boetia casu uersus negotium. Nam licet isti beneficiarij non faciant collegium, quia non habent arcam communem, neque sigillum, neque alia quae ad constituendum collegium requiruntur, ad nos, in cap. dilectus, de concess. praebend. & in cap. significauit de appell. & in l. primo. C. de collegijs illicitis, & ideo ius presentandi ad eos, ut singulos, non uti uniuersos intelligitur pertinere, ut fuit dictum in hac causa coram D. D. Perusino, tamen ex uti synodalis constitutio, & reses nouissime in hac causa in curia excomuni deponunt, quod presentatio ab istis beneficiarijs & epulariter fit facienda, quod sane intelligitur, ut fieri debeat ab istis simul congregati, & ideo necessarium videtur conuocare absentes, ut possint conuenire, & quia vnus eorum posset alios in suam trahere sententiam, iuxta, leg. si in tres, in fin. de ar-

de arbitris, proinde placuit dominus presentacionem Michaelis in eam proposito non fuit ueris, ex eo quod Stephanus vnus ex ingressu beneficiarij, & comparatione non fuerit uocatus, nisi absentis Stephanus fuerit affectata, quae casu spe non debuisset uocari, Emerig. in ca. cum inter. num. 6. de electione. Et in eadem 17. Iunij 1594. coram eodem D. Mantica fuit resolutum. Eius absentiam non fuisse affectatam, uti vnus est, & vnus, sed potius fuisse ex causa peccati, vel saltem probabili, & proinde cum non fuerit affectata, & consequenter uocari debuerit, presentacionem Michaelis non posse sustineri, &c.

128 Procedit etiam sententia Abbatis, Felini & Rochi in presentacione, seu nominatione facienda ad Capellaniam, in qua non debet fieri institutio a superiore, ut in Capellaniam non collatiua, & in electione facienda ad aliquam elemosinam, seu opus pium, uerbi gratia de puelis maritan. & similibus, nam cum in his non fiat presentatio superiori, ut ipse instituit, sed sola nominatio, seu electio patronorum siue administratorum sufficit, & maior pars praedictat in totum minori circa illum actum, quia facta nominatione, seu electione per maiorem partem, minor pars non habet amplius quod faceret, ideo debent omnes simul conuenire, & alia actus non ualebit, etiam non reclamante contempto, licet fuerit in actu collegij, &c.

129 Et quando est necessarium t quod conueniant in vnum, & aliqui nolent conuenire si spectat ad plures, ut uniuersos, & collegij, seu in modum collegij, recurrendum est ad tradita per Dd. maxime Felin. in dicit. cap. cum omnes de consil. Lambert. d. q. 4. art. 2. art. 19. curiam Pisanam, & ibi Azevedum lib. 1. cap. 2. Si uero non sunt collegium, index ad instantiam aliorum statuet illis terminum, & locum, ubi conueniant, nisi in institutione, sit statutus, & tunc non uenientes alienos se faciunt, & praesentes poterunt actum explere, ad tradita de Capitulo & Collegio per Doctores, & circa materiam dicit. leg. & sum. 8. fin. de pactis & dicit. leg. fin. c. d. qui bonis cedere possunt, &c.

131 Vndecimo notandum est, quod institutio seu collatio ad ordinario facta, si pro patrono, infra tempus datum ad presentandum, nulla est ipso iure, & de cetero, num. 16. quest. 7. Abb. in cap. Bertholdus, de re iudic. n. 13. & ibi Felin. d. num. 8. Probus ad Monacho cap. 1. de offic. leg. in 6. num. 14. Rochus verb. honorificum, num. 2. Lambert. 3. par. 2. lib. 2. art. 2. Corral. d. 4. p. c. dicit. num. 25. 10. Nicol. Gim. in encubation. Benef. tit. 5. c. 7. n. 9. Greg. Lopez in l. 5. tit. 15. p. 2. glof. 2. & Mohed. dicit. 6. de iure patroni, alias 268. reclamante tamen & contradicente patrono infra dictum tempus datum ad presentandum, alias sustinebitur, & ualebit pronouio ordinarij, Card. Clem. d. de supplicanda negligentia Prelatorum, sub num. 11. Abb. quest. 5. n. 7. Felin. alios allegans d. c. cum Berthold. num. 10. & 14. & in cap. cum ex officio, de praescript. num. 36. & in tractu, quando littera Apostolica limitat. 10. Probus sup. & in cap. statutum, de Praebend. num. 22. Sclua 1. par. 7. num. 15. & 3. p. 9. num. 2. Roch. d. num. 2. Lamb. d. num. 2. art. 2. n. 27. & 9. 8. sequen. art. 2. num. 3. n. 9. art. 2. Rebutius in praescript. par. 1. signatur. verb. nec non ius patroni, num. 52. & de nominatio. 3. 17. num. 31. alias n. & consil. 79. & 81. Corral. & Greg. sup. Gambar. de offic. legati lib. 3. n. 341. P. Pechius in regul. Beneficium in 6. numero 23. Ferretus consilio 133. numero 1. Hieron. Gabr. consilio 189. lib. 2. Spino de testament. glof. 4. num. 99. Flamin. Parisius de resignatione Bene-

fic. lib. 8. quest. 10. num. 10. Zerola in praxi Episcopali, 1. par. verb. ius patroni, 3. d. dubio 8. Rota decisi. 10. de iure patroni, alias 528. in antiquis, & ibi addit. Caputaquen. decisi. 133. par. 1. Mohedan. supra, & Puteus dec. 412. lib. 1. & decisi. 181. libro 3. vbi idem ait in Beneficio electio, ut non eligentibus, seu contradicentibus electoribus infra sex menses, pronouio Ordinarij ualeat, & Rota in vna Ofen. Canonicius 4. Martij 1575. coram D. Robulterio, quae est l. p. diuersorum, decisi. 77. vbi n. 4. dicitur, ita tenuisse Rotam in vna Trident. coram Grato 1565. quidquid dicat Gimon. sup. num. 6.

132 Sed difficultas est in intelligenda ratione huius conclusi, & primo ea redditur ratio, quod id quod exigitur ex parte patroni, potius sapie consentium, quam authoritatem, sufficit autem, quod consensus interueniat, etiam ex post facto, cap. cum consuetudinibus de consuetudinibus, c. cum vos de his quae sunt a Praelatis, cap. cura, de iure patroni, vbi Dd. & Ordinarius conferendo simpliciter, in dubio videtur disponere nomine patroni, & sub tacita conditione si ei placuerit, & sic sequens patroni ratificatio, vel consensus expressus, aut tacitus, ut taciturnitate, & negligentiam, ualidat collationem: hanc rationem tradunt Rota d. decisi. 10. num. 4. & 5. Cardin. & Abb. supra Felin. dicit. cap. cum Bertholdus numero nono & 10. n. d. limit. 10. & probus sup. Lambert. dicit. 2. art. 2. numero. 21. 25. & 26. Corral. Hier. Gabr. & Zerola sup.

133 Sed ista ratio quamuis posset procedere, t quod patronus expresse consensit infra tempus datum ad presentandum, tamen quando nec consensus, nec contradixit, non videtur solida, nec in iure habere fundamentum, nam ut tacitus consensus eliciatur, oportet saltem dicere partem fuisse presentem, & non contradixisse, ut per Gambarum sup. num. 353. Imo etiam tunc non uideretur consentire, ut per Felin. d. c. cum Bertholdus n. 12. licet contra teneat Corralius supra num. 28.

134 Nec quicquam facit, lib. si seruus t communi 39. ff. de donatione in re vnum, quam allegat Abbas supra & Lambert. ibi, n. 27. quia loquitur in donatione inter coniunctos, quae ex praesentia, uel scientia cum taciturnitate inducitur, & sic non est ad propositum.

135 Aliam rationem tradit Abb. ibidem, vers. si autem patronus, t quod talis collatio ordinarij, consolidatur per superuenientem negligentiam patroni, quia ipse Ordinarius non potest contrauenire, & recedere a prima collatione, argum. l. profundum, ff. de seruitorum iur. in praedictorum, c. clemente de iuris Presbyteri, & cap. diuersis fallacis, de clericis coniugatis, & c. si ibi absentes, de praebend. in 6. Et sic tenetur eam Rotam habere, ex quo ad ipsam deuoluta est, quam rationem tradunt etiam Felin. d. cap. cum Bertholdus n. 14. & d. limitatio 10. & Lambert. d. n. 27. & eam videtur tradere Gambarus sup. numero 342. & 355. Nam ait, quod lapsus temporis non ualidat collationem Ordinarij in vim consensu taciti, sed propter deuolutionem, ut dicit Felinus dicit. cap. cum Bertholdus.

136 Sed nec ista ratio placet, t nam secundum eam, si dem esset dicendum vbi Ordinarius contulisset iure deuoluto, in quo tamen ipsi contrarium tenent ut infra num. 262.

137 Vnde uera ratio videtur esse, quam insinuat t Spino sup. Castador. decisi. 2. num. 4. de locato, & Rota d. decisi. 77. quod nullitas collationis ab Ordinario

